

Naš časopis, glasilo Občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Vrhnika, ureja uredniški odbor: Drago Debeljak, Doro Hvalica (odgovorni urednik), Rafael Jaklič, Miloš Mauri, Smiljan Ogorelec, Janez Pečar, Janez Usenik in Janez Znidaršič. Naslov uredništva: OK SZDL, Cankarjev trg 8, Vrhnika. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

NAŠ ČASOPIS

Leto 2.

Številka 9

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VRHNIKA

23. februar 1974

Urednikov stolpec

Tokrat pa smo pohiteli. Priganjal nas je čas. In sedanjemu času hitrosti prav res ne moremo oporekati. Hitre in vsebinsko tehtne spremembe doživljamo povsod, na vseh področjih življenja, spremembe, ki zadevajo vse in vsakogar. Zato moramo v tem času biti dejavni, kreativni. S svojimi mnenji, prepričanjem, poštenjem in vero v tisto, kar hočemo, moramo poseči v ta dogajanja, ki nam bodo izoblikovala bivanje za dobršen del našega prihodnjega življenja. Če ne razumemo, če nas stvari prehitujejo in če dvomimo, moramo tudi svoje dvome glasno izgovoriti, na svoja vprašanja pa zahtevati jasne in nedvoumne odgovore.

Morda se komu zdijo zadnje številke Našega časopisa dolgočasne, premalo »drobno informativne«, puste in bolj podobne občinskemu uradnem listu. V veliki meri so takšni očitki povsem upravičeni — vsaj na videz. Toda z objavljanjem statutov — temeljnih dokumentov, ki nam bodo krojili življenje v krajevni skupnosti in občini, dajemo le najširšo demokratično možnost slehernemu občanu, da o njih pove svoje mnenje in jih družno spremeni po svojih potrebah. Če tega ne bi storili, bi bili očitki še hujši, še bolj upravičeni — in časopis še slabši.

Ob koncu marca bodo volitve. Povsem nove volitve. Nanje moramo biti pripravljeni. Volitve namreč ne morejo in ne smejo biti le namišljena obveznost, temveč osnovna demokratična pravica svobodnih ljudi do svobodne presoje in odločitve.

V resnem trenutku bodimo zato resni in zbrani. V prihodnje bomo morda prav zato lahko tudi zabavnejši, zanimivejši, sproščenejši in — bolj brani.

Doro Hvalica

Postopki za spremembo ustav SFRJ in SRS se približujejo koncu. Javna razprava o osnutkih ustav je pokazala visoko stopnjo zavesti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Razprava nas je prepričala, da se zavedamo revolucionarnih sprememb v družbenoekonomskih odnosih in v političnih odnosih v naši samoupravni skupnosti.

Vse te spremembe pa terjajo, da jih zapišemo tudi v občinske statute. Danes vam dajemo predlog statuta občine Vrhnika v razpravo. Povedati moramo, da je statut v javni razpravi že od meseca novembra lanskega leta. V deloma spremenjeni obliki in z nekaterimi vsebinskimi spremembami (prilagodili smo ga prečiščenemu predlogu ustave) ga dajemo v razpravo vsem občanom.

Ker moramo statut kmalu sprejeti, bomo zaključili z razpravo že 5. marca. Vse individualne pripombe, pripombe s sej KO SZDL in KS ter drugih organizacij, pošljite Občinski konferenci SZDL ali statutarno pravni komisiji pri občinski skupščini Vrhnika.

Pozivamo vas, da kljub kratkemu roku resno pretehtate besedilo predloga statuta in s tem tvorno prispevate k oblikovanju jutrišnjega dne.

Miloš Mauri

OBČINSKI STATUT

PREDLOG GRBA OBČINE VRHNIKA

Krajevni odbor SZDL Vrhnika

Na seji Krajevnega odbora SZDL Vrhnika 23. januarja letos je bilo na kratko pregledano delo tega odbora, ki so ga začasno imenovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij na Vrhniki. Istočasno je bil imenovan tudi odbor krajevne skupnosti Vrhnika z namenom, da oživi delovanje krajevnega odbora SZDL in krajevne skupnosti.

Odbor SZDL ni skliceval posebnih zborov občanov, temveč je pomagal pri sklicu in čimvečji udeležbi na zborih, ki jih je sklicevala krajevna skupnost. Zbori so bili po naši sodbi uspešni, saj se jih je udeleževalo veliko število občanov. Uspeh teh zborov pa je tudi koristen, saj smo v tem letu asfaltirali s prispevkom občanov velik del Vrhnike.

Delo smo začeli skoraj na novo. Najprej smo za območje krajevne skupnosti Vrhnika uredili seznam članov SZDL. Teh je nekaj čez 2000. Članarina je v letu 1972 znašala 2,40 din, leta 1973 pa 5,00, ker smo menili, da še vedno ni prevelika.

S članarino iz let 1972 in 1973 se je finančni ostanek iz prejšnjih let povečal za 14.090,60 din, tako, da je odbor SZDL razpolagal skupaj s 26.717,50 din. Izdatki pa so bili: plačilo pobiralcem članarine za leto 1972 in 1973 3.500 din, dotacija krajevni skupnosti 2.300 din, pomoč klubu študentov 200 din, izdelava seznama in pisarniški material pa skupaj 1.453,10 din. Na zadnji seji je bilo tudi sklenjeno, da kupimo taborniški organizaciji šotor v vrednosti 2000 din. Tako ostane v blagajni še 19.264,40 dinarjev. Iz tega je razvidno, da je odbor denar smotrno in varčno trošil.

V letu 1974 čaka odbor SZDL veliko dela predvsem v zvezi z novimi volitvami. Po volitvah bomo sklicali zbor občanov, oziroma članov SZDL, ki bodo izvolili nov odbor in (upam) dali razrešnico staremu.

Predsednik KO SZDL
Kisovec Janez

Šola je nekaj povsem svojstvenega. Ne le borovniška, tudi za vse ostale šole velja, da so neprimerljive z ostalimi ustanovami, gospodarskimi in drugimi organizacijami. Odtod tudi naša odločitev, da tokrat izjemoma opustimo naslov rubrike, saj bi nas nehote utesnjevala.

Ob besedi šola najprej pomislimo na stavbo, večjo in lepšo hišo, ki stoji sredi vasi. To velja seveda tudi za šolo v Borovnici, čeprav bi stavba morala biti še večja in še lepša, da bi v celoti služila svojemu namenu. Šola v Borovnici bo namreč, razširjena leta 1914 in nadgrajena in adaptirana leta 1961, čez dve leti stara sto let. To je častitljiva starost, ki ji daje prijeten pečat tradicije in povezanosti s krajem.

Name je naredila posebno dober vtis — vtis urejenosti, solidnosti in hkrati sproščenosti, ki obiskovalca navdaja z zaupanjem in domačnostjo.

K takšnemu vtisu je prav gotovo v veliki meri prispeval tudi njen ravnatelj tovariš Stane NOVAČAN, ki je v razgovoru znal z izjemno iskrenostjo in odkritostjo razkriti najbistveneje značilnosti, uspehe in probleme svoje šole in kraja, v katerem šola deluje.

V Borovnici so torej začeli z organiziranim šolanjem pred več kot sto leti (1848) z enorazrednico v bivši »mežnariji«. Osnova sedanje šolske stavbe pa je bila zgrajena leta 1876. Pa tudi nekdanja enorazrednica še vedno služi svojemu namenu, saj je v njej del šolskega varstva in otroški vrtec.

Šele s samoprispevkom se je Borovnici pokazala oprijemljivejša možnost, saj bo po sprejetem programu prva na vrsti za nove prostore za otroško varstvo in takoj za Logom za novo šolo.

S tovarišem ravnateljem sva hitro in nedolgovечно preletela najpomembnejše podatke, da bi se lahko dalj pomudila pri pomembnejših stvareh.

Šola ima 415 učencev, v varstvu 94 otrok, v vrtcu 50 otrok, zaposlenih je 27 pedagogov in 9 delavcev v upravi in tehnični službi. Lanskoletni šolski uspeh je bil 98,3% pozitivnih, kar je že zgornja meja, ki jo šola lahko doseže. Šola zaživi že kmalu po šestih zjutraj in je do sedmih zvečer (razen odmorov) študijski prostor. Osnovna šola Borovnica ima 15 različnih (delavnih) krožkov: od literarnega do fotokrožka in od novinarskega do tamburašev. Prav ti krožki in njih dejavnost predstavljajo čudovito vez med šolo in krajem. Šola nima svoje telovadnice, zato hodijo k telovadbi v oddaljeno telovadnico domačega Partizana. To seveda skrajša aktivno uro telovadbe na borih 23 do 24 minut. Bolje je na igrišču za šolo, ki so si ga z izdatno pomočjo LIKA kar sami zgradili. In še število delovnih ur, denar, prostori, tehnična delavnica, kuhinja in jedilnica kar v razredu... Mnogo podatkov in hkrati premalo, da bi stvari lahko razumeli, ne da bi se jih lotili še drugače.

Ko »poklicani« in »nepoklicani« ocenjujemo šolo in njene uspehe, vidimo največkrat le njen reprezentančni, zunanji del. Vidimo proslave, akademije, nastope, manifestativno uveljavljanje šole v svojem kraju itd. Tako pa prenekaterikrat pozabljamo na njen bistveni del — pouk, vzgojo. Pred leti je prav v vrhniški občini bilo takšno ocenjevanje

uspešnosti šol menda kar značilno. Kolektiv osnovne šole v Borovnici pa se v celoti zaveda svoje resnične, bistvene naloge in tej se tudi posveča.

Pomanjkljivo znanje bo otrok s takšnimi lastnostmi prav lahko nadoknadil, obratna pot pa je neprimerno težja ali pa celo nemogoča.

Kolektiv šole se seveda zaveda, da je vzgojni proces neolčljiva celota, saj ugotavljajo, da otroci, ki ne izdelujejo, ne zmorejo tega v veliki večini primerov zato, ker so vzgojno neurejeni. Za takšne otroke je še posebej treba skrbeti celostno, upoštevajoč dom, šolo in ulico. Nad nikomer ne obupajo in to se jim visoko obrestuje.

Zanimivo je, da šola včasih sliši na svoj račun očitke, češ, da je preveč zaprta sama vase, da premalo živi s krajem in podobno. To je nedvomna zmeta tistih, ki se ne potrudijo razumeti šole in njenega bistva celoviteje. Ne le, da šola ni zaprta sama vase, morda je v kraju celo najbolj živ organizem, ki dejavno soustvarja življenje in njegovo kulturnost (in nekulturnost). Že površen pregled vse šolske dejavnosti

delo z mladino, kolektivna ocena dobrega filma, slike, razgovor o skladbi, skrb za medsebojne človeške odnose, skrb za kulturno podobo svojega kraja itd. In vse to počne šola v najizdatnejši meri. In še ena razsežnost vpliva šole: otroci se o vsem tem pogovarjajo tudi s starši, nanje posredno vplivajo. Mar ni to tista pot, ki sicer dolgoročno — a še vedno najhitreje pripelje do cilja?

Vse to seveda ne pomeni, da zanemarjajo ustaljene oblike kulturne vzgoje, saj vodijo otroke na kulturne prireditve v Ljubljano, sami organizirajo najrazličnejše nastope, koncerte glasbene mladine in podobno.

In ne gre pozabiti, da ima šola v takšnem »kulturnem oblikovanju« otroka najmanj osem let, s čimer mu dodobra izoblikuje estetska in etična

svoje naloge in odgovornosti. Če pa je kdo le potreben »brusenja«, je pristavil tovariš Novačan, se v tako dobrem in enotnem kolektivu »obrusi« sam. Tudi v tem je velika vrednost dobrega kolektiva.

Šola skoraj nima klasičnih problemov: sredstva, nerazumevanje, elementarne težave itd. Kolektiv zelo dobro sodeluje z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami v kraju. Posebno uspešno je sodelovanje s Partizanom. Sodelovanje s tovarno LIKO pa je naravnost vzorno. Tudi z Donitom sodelujejo zelo dobro — a to ne velja za njihovo centralo v Medvodah.

Veliko je stvari, ki bi jih veljalo še zapisati, a naj počakajo na prihodnjo priliko. Eno pa je nedvomno res. Šola se v celoti zaveda svojega temeljnega poslanstva, ga vestno in uspešno izpolnjuje in je globoko zasidrana v življenje svojega kraja. Same vspodbudne lastnosti, ki lahko služijo tudi posnemanju.

Doro Hvalica

Predstavljamo vam osnovno šolo Borovnica

Pogovor z ravnateljem Stanetom Novačanom

In še za neko prepričanje gre, ki je značilnost pedagoškega kolektiva borovniške osnovne šole: menijo, da je važnejši od količine formalnega znanja in podatkov občutek za red, urejenost, delovne navade, kulturno obnašanje, snago... Dovolj smela odločitev, ki pa seveda nima za posledico zanemarjanja prvega. Naj ilustriramo to z zelo enostavnim primerom: radi vidijo, če je učenec toliko tovariški, da pomaga sošolcu celo pri šolski nalogi, čeprav tega ne smejo dovoliti.

Toda tovarištvo, požrtvovalnost, ljubezen, urejenost, delavnost, poštenje in iskrenost so osnova za oblikovanje mladega človeka. Brez teh lastnosti bodo ljudje slabi, s slabimi ljudmi pa ne bomo spremenili medčloveških odnosov in tudi samoupravljanje je brez dobrih ljudi le iluzija.

nas preseneti s svojo pestrostjo in ne nazadnje tudi s kakovostjo.

Slejkoprej bomo morali razumeti tudi nekoliko širše pojmovanje kulture, ki ga v Borovnici oblikuje prav osnovna šola. Mnogi menijo namreč, da kulturne dejavnosti v Borovnici sploh ni.

Kulture v klasičnem in čitalniškem smislu morda res ni. (Deluje pevski zbor upokojenec.) No, takšne kulture je bilo v Borovnici nekoč neprimerno več. Tudi danes bi bila še potrebna, pa je zanjo očitno premalo interesa. Toda pretehtajmo, kaj bi za našo večjo kulturnost pomenilo več, ali pevski zbor in gledališka skupina (ki jima ne odrekamo kulturnega poslanstva) ali načrtno

merila. Očitki o zaprtosti šole kažejo torej zgolj na zaprtost tistih, ki to trdijo.

Vse to zahteva od učitelja seveda neprimerno več kot »stara dobra šola«. Učitelj, ki danes ne dela polnih 42 ur na teden, je praviloma slab učitelj. Biti povsem na tekočem pa zahteva seveda še neprimerno več časa. In podatek, da je na šoli malo pedagogov-mater, ki bi v celoti izkoristile svoj poročniški dopust, je tako razumljivejši. To pa niso le osamljeni primeri, saj je na šoli od 27 pedagogov kar 25 žensk in od teh kar 20 mater. Pa se še najdejo ljudje, ki menijo, da bi bilo treba pedagoški kader še bolj obremeniti. To že, toda na škodo koga in s čigavo odgovornostjo?

V pogovoru s tovarišem Novačanom sem tudi zvedel, da ima šola izredno dober, enoten kolektiv, ki se v celoti zaveda

Vabilo vsem, ki želijo sodelovati

Veliko je takšnih med vami, ki veste za marsikaj, kar bi zanimalo vse naše bralce, pa menite, da ste za pisanje nespособni, preveč okorni, da nimate dovolj časa za »pisarjenje«. Morda še niste premagali občutka sramu, morda mislite, da bo urednik prestrog in prispevka ne bo objavil.

Sto in sto je lahko ovir, ki vam preprečujejo, da bi pisali. Morda pa bi tisto, kar veste, laže povedali v sproščenem pogovoru? Prav to možnost vam nudim.

Kdor želi karkoli sporočiti za Naš časopis, ali morda vprašati, odgovoriti, pojasniti, naj pride na uredništvo na Vrhniko, Cankarjev trg 8, kjer bom odslej prav v te namene dežural vsako sredo od 16. do 18. ure. Če zaradi kakršnihkoli razlogov ne morete priti, lahko tudi telefonirate na številko 70 325 v istem času.

Urednik

PREDLOG STATUTA OBČINE VRHNIKA

Na podlagi 185. člena ustave Socialistične republike Slovenije, sprejema skupščina občine Vrhnika kot organ družbenega samoupravljanja in najvišji organ oblasti v občini Vrhnika, kot skupni dogovor delovnih ljudi in občanov v TOZD, KS, SIS in drugih oblikah samoupravnega povezovanja in združevanja v občini in po razpravi v Socialistični zvezi delovnega ljudstva občine Vrhnika

STATUT OBČINE VRHNIKA

I. TEMELJNA NAČELA

1. člen

Občina Vrhnika je samoupravna in temeljna družbenopolitična skupnost, v kateri delovni ljudje in občani v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in drugih oblikah samoupravnega združevanja, neposredno s samoupravnim sporazumevanjem, po svojih delegatih v skupščini občine in drugih organih družbenega upravljanja, ter z družbenim dogovorjanjem ustvarjajo in zagotavljajo pogoje za svoje življenje in delo, usmerjajo družbeni razvoj, usklajujejo in uresničujejo svoje interese ter vzajemno in solidarno zadovoljujejo skupne potrebe, izvršujejo politično oblast in opravljajo druge družbene zadeve.

2. člen

Občina Vrhnika, kot temeljna družbenopolitična skupnost delovnih ljudi in občanov zagotavlja pogoje za uresničevanje svoboščin in pravic občanov, ureja odnose, ki imajo neposreden pomen za občane v občini, določa splošne pogoje za delo komunalnih in drugih organizacij, varuje zakonitost in varnost ljudi in premoženja, organizira družbene dejavnosti, ki so skupnega pomena, zagotavlja javni red in mir, opravlja družbeno nadzorstvo, in druge funkcije družbene skupnosti, razen tistih, ki so z ustavo določene kot pravice in dolžnosti širših družbenopolitičnih skupnosti.

Občina s svojim programom in v skladu s programi širših družbenopolitičnih skupnosti ureja in uskla-

juje razvoj proizvodnih in družbenih dejavnosti ter zaposlovanja, zagotavlja in razporeja sredstva občine za zadovoljevanje materialnih, socialnih, kulturnih in drugih potreb občanov, usklajuje osebni in skupni interes s splošnim družbenim interesom, izvaja v miru obrambne priprave vseh družbenih dejavnikov iz svoje pristojnosti, v vojni pa vodi splošni ljudski odpor.

3. člen

V občini kot samoupravni skupnosti delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela ter v povezavi z občani v krajevni skupnosti in drugih oblikah samoupravnega združevanja skupno ustvarjajo in razpolagajo z ustvarjenim dohodkom ter na tej podlagi razvijajo materialne in druge pogoje za svoje delo in življenje, osebni in družbeni razvoj, zagotavljajo in združujejo sredstva za zadovoljevanje svojih skupnih potreb in določenih splošnih družbenih potreb.

4. člen

Delovni ljudje in občani uresničujejo v občini svoje pravice in dolžnosti neposredno na zborih delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, na zborih občanov, krajevnih skupnostih, z referendumom in drugimi oblikami neposrednega odločanja s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem ter po svojih delegatih v občinski skupščini in v drugih organih družbenega upravljanja.

5. člen

Občan občine Vrhnika je vsak državljan SFRJ, ki ima stalno prebivališče v občini.

Pravice in dolžnosti občanov so določene z ustavo, zakonom in s tem statutom.

6. člen

Občina Vrhnika je pravna oseba.

Sedež občine je na Vrhniki, Tržaška cesta št. 1.

7. člen

Občina ima svoj pečat v obliki kroga, ki ima v sredini grb Socialistične republike Slovenije, ob krožnici v prvi vrsti napis »Socialistična republika Slovenija« v drugi vrsti pa »Skupščina občine«. Pod grbom je napis »Vrhnika«.

8. člen

Območje občine Vrhnika obsega tele katastrske občine in naselja:

k. o. Borovnica:	del Borovnica, Dol, Lašče, Laže, Ohonica, Padež, Pokojišče, Pristava, Zavrh
k. o. Blatna Brezovica:	Bevke, Blatna Brezovica, Drenov grič—del, Lesno brdo—del, Sinja gorica—del
k. o. Breg:	Breg pri Borovnici, Pako
k. o. Log:	Dragomer, Lukovica, Log
k. o. Podlipa:	Podlipa
k. o. Št. Jošt—del:	Smrečje
k. o. Stara Vrhnika:	Stara Vrhnika
k. o. Vrhnika:	Vrhnika
k. o. Velika Ligojna:	Drenov grič—del, Lesno brdo—del, Mala Ligojna, Sinja gorica—del, Velika Ligojna
k. o. Verd:	Bistra, Mirke, Verd—del
k. o. Zabočevo:	Borovnica—del, Brezovica, Dražica, Niževce, Zabočevo
k. o. Zaplana—del:	Zaplana.

9. člen

Praznik občine Vrhnika je 6. maj, dan osvoboditve Vrhnike in njene okolice. Krajevne skupnosti lahko v svojih statutih določijo praznik krajevne skupnosti.

10. člen

Občinska skupščina podeljuje priznanja in nagrade posameznikom, organizacijam in društvom za uspehe pri prizadevanjih za razvoj, in napredek gospodarskega in družbenega razvoja občine.

11. člen

Občinska skupščina podeli naslov častnega občana občine Vrhnika osebam, ki imajo posebne zasluge za razvoj in napredek občine.

Častnemu občanu se izda posebna listina.

12. člen

Občinska skupščina lahko podeli domicil posameznim enotam narodnoosvobodilne vojske in drugim organom NOV, ki imajo poseben pomen za občino Vrhnika.

Enoti se izroči o tem spominsko listino.

Za razne jubileje in druga praznovanja, lahko občina tem enotam prispeva določena finančna sredstva.

13. člen

Grb občine Vrhnika je Jazonova jadrnica na valovih Ljubljane, ki se odbijajo od skalovja Močilnika.

Zastava občine Vrhnika je svetlomoderne barve z grbom v zgornjem levem kotu. Razmerje med širino in dolžino je ena proti dve.

14. člen

Za uresničevanje svojih nalog sodeluje občina Vrhnika z drugimi občinami in lahko v ta namen občinska skupščina Vrhnika z njimi ustanavlja skupne organe in službe, izmenjuje izkušnje, organizira skupne akcije in druge oblike medsebojne pomoči in sodelovanja.

II. SAMOUPRAVLJANJE V OBČINI

I. DRUŽBENOEKONOMSKI POLOŽAJ DELOVNIH LJUDI

15. člen

V občini Vrhnika temelji socialistična družbeno-ekonomska ureditev na svobodnem delu delavcev s proizvodnimi sredstvi, ki so družbena lastnina in samoupravljanju delavcev v proizvodnji in v družbenih dejavnostih, in ustvarjanju ter delitvi družbenega proizvoda temeljnih, delovnih in drugih organizacij združenega dela.

16. člen

Materialni in družbeni položaj delovnega človeka je pogojen na podlagi njegovih pravic in odgovornosti z njegovim delom in rezultati njegovega dela.

17. člen

Nihče si ne more niti posredno niti neposredno pridobivati materialnih in drugih koristi z izkoriščanjem tujega dela.

18. člen

Nihče ne sme na nikakršen način onemogočiti in omejevati delavca, da bi enakopravno z drugimi delavci odločal o svojem delu ter pogojih in rezultatih dela.

19. člen

Del dohodka, ki je rezultat dela v izredno ugodnih naravnih razmerah ali je rezultat izrednih ugodnosti na trgu ali drugih izjemnih ugodnosti za pridobivanje dohodka, se skladno s samoupravnim sporazumom in zakonom uporablja za razvoj organizacije združenega dela, v kateri je bil dosežen ali za razvoj materialne osnove združenega dela v občini.

Odločanje o delu dohodka, ki se uporablja za razvoj materialne osnove združenega dela v občini temelji na samoupravnih osnovah.

20. člen

V občini so družbena lastnina: proizvodna sredstva in druga sredstva združenega dela, naravna bogastva, proizvodi združenega dela in z združenim delom dosežen dohodek, sredstva za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb in dobrine v splošni rabi.

21. člen

Družbenoekonomski položaj delovnega človeka v občini je zagotovljen z ustavo in zakoni ter s tem statutom.

22. člen

Ko delavci v združenem delu uresničujejo pravice dela z družbenimi sredstvi, so vzajemno odgovorni, da uporabljajo družbena sredstva s skrbnostjo dobrega gospodarja in jih kot materialno osnovo svojega in celotnega družbenega dela nenehno obnavljajo in povečujejo.

23. člen

Obveznosti delavcev in organizacije združenega dela do splošnih in skupnih potreb se določijo odvisno od sposobnosti gospodarstva, in jim v skladu z doseženo stopnjo produktivnosti dela in s potrebami materialnega in družbenega razvoja, ki ustrezajo dolgoročnim interesom razvoja produktivnih sil, zagotovijo njihovo zadovoljevanje.

24. člen

Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih oblikah združenega dela uresničujejo samoupravno delavsko nadzorstvo neposredno s tem, da nadzorujejo izvrševanje splošnih aktov samoupravljanja, uveljavljanje pravic in dolžnosti delavcev v združenem delu, izvajanje določitev organov samoupravljanja in oblasti, uporabo sredstev, poslovanje ter finančno in materialno stanje organizacije združenega dela.

25. člen

Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela s samoupravnim sporazumevanjem združujejo delo in sredstva v okviru občine ali izven nje.

26. člen

Zaradi doseganja optimalnih gospodarskih rezultatov, racionalnih konceptov in modernizacije tehnoloških ter organizacijsko poslovnih postopkov delovni ljudje in občani pospešujejo znanstveno raziskovalno delo.

27. člen

Delovni ljudje, ki opravljajo samostojno osebno delo s sredstvi v lasti občanov, imajo na podlagi svojega dela v načelu enak družbenoekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti kot delovni ljudje v organizacijah združenega dela.

28. člen

Kmetje, ki uživajo z ustavo določeno lastninsko pravico na obdelovalnem zemljišču, imajo pravico in dolžnost izkoriščati to zemljišče za pospeševanje kmetijske proizvodnje v lastnem interesu in v interesu socialistične skupnosti.

Socialistična skupnost podpira kmete pri večanju produktivnosti njihovega dela in pri svobodnem združevanju v zadruge in druge oblike združevanja zaradi izboljšanja pogojev njihovega dela in življenjskih razmer.

2. USKLAJEVANJE IN USMERJANJE DRUŽBENEGA RAZVOJA

a) planiranje in programiranje

29. člen

Zaradi izboljšanja pogojev življenja in dela delovnih ljudi, zaradi zagotavljanja stabilnosti in nepolnega izkoriščanja možnosti za razvoj proizvodnih sil, za povečanje produktivnosti, kakor tudi zaradi razvijanja socialističnih družbenih odnosov, delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih s planiranjem in programiranjem svojega dela in razvoja usklajujejo odnose v družbeni reprodukciji in usmerjajo razvoj družbene proizvodnje in drugih družbenih dejavnosti.

30. člen

Zaradi skladnega družbenoekonomskega razvoja v občini sprejme občina ob upoštevanju glavnih smernic zveznega in republiškega družbenoekonomskega programa, dosežene materialne osnove programov in planov temeljnih organizacij združenega dela samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti, družbeni plan občine.

31. člen

Družbeni plan mora vsebovati gospodarski, socialni in prostorski del plana.

32. člen

V družbenem planiranju mora biti zagotovljena sočasnost planiranja.

33. člen

Organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, krajevnih skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti, usklajujejo svoje načrte in programe za delo med seboj in z družbenim planom občine.

34. člen

Delovni ljudje in občani v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih ter drugih samoupravnih skupnostih so odgovorni za oblikovanje in za zadovoljevanje skupnih interesov in ciljev, ki so določeni s programi in plani razvoja svojih skupnosti in družbenimi plani občine.

35. člen

Posebna naloga občine je analiza možnosti razvoja posameznih proizvodnih in storitvenih dejavnosti, ki jo uresničuje s pomočjo gospodarske ocene dosežnega razvoja in posameznih materialnih osnov, kakor tudi s pomočjo programov in planov temeljnih organizacij združenega dela, organizacij združenega dela, tako da se take ocene izdelujejo v določenih časovnih razdobjih.

S temi ocenami in možnostmi so dana osnovna razmerja in nivoji med družbenoekonomskimi kategorijami ter se nakazujejo splošne smeri razvoja posameznim gospodarskim dejavnostim.

b) plan prostorske izrabe zemljišč in stvari v splošni rabi

36. člen

Delovni ljudje v občini oblikujejo plan prostorske izrabe zemljišč in stvari v splošni rabi in prek samoupravnih skupnosti za njihovo smotrno izkoriščanje in varstvo človekovega okolja določajo glavne namene za področja urbanizacije, industrije, trgovine, gostinstva, turizma, obrti in kmetijstva.

37. člen

Za zagotovitev uresničevanja družbenih planov lahko občinska skupščina in njeni organi sprejmejo skladno z zakonom ustrezne predpise in ukrepe.

3. FINANCIRANJE SKUPNIH IN SPLOŠNIH DRUŽBENIH POTREB

a) zadovoljevanje skupnih družbenih potreb

38. člen

Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in drugi delovni ljudje v krajevnih in interesnih skupnostih z neposrednim odločanjem, samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem odločajo o obsegu, vsebini in načinu zadovoljevanja svojih skupnih potreb ter zato združujejo svoje delo in sredstva.

Izjemoma lahko občinska skupščina v nekaterih primerih z odlokom in ob pogojih, ki jih določa zakon predpiše kolikšne prispevke naj obvezno plačujejo uporabniki storitev za zadovoljevanje določenih skupnih potreb.

39. člen

Za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb delovni ljudje plačujejo z odlokom občinske skupščine določene davke iz dohodka delovnih organizacij združenega dela in iz svojih osebnih dohodkov, občani pa iz svojih osebnih dohodkov, drugih dohodkov ter premoženja, davke, takse in druge davščine.

Te dohodke predpisuje občinska skupščina. Sredstva za financiranje splošnih družbenih potreb se zbirajo v proračunu občine.

b) splošne družbene potrebe občine

40. člen

Splošne družbene potrebe v občini so:

1. financiranje predstavnških, upravnih ter pravosodnih organov ter postaje milice,
2. financiranje narodne obrambe in ljudskega odpora iz pristojnosti občine,
3. varstvo borcev iz pristojnosti občine,
4. zagotavljanje socialne varnosti občanov,
5. sredstva za posege v gospodarstvu in druga področja zaradi skladnejšega razvoja občine in zboljšanja življenjskega standarda občanov in delovnih ljudi,
6. financiranje programov družbenopolitičnih organizacij,
7. obveznosti občine določene z veljavnimi predpisi ali s samoupravnimi sporazumi in drugimi splošnimi akti,
8. solidarno financiranje manj razvitih krajevnih skupnosti,
9. financiranje drugih potreb, ki jih skupščina določa z odlokom.

41. člen

Delovni ljudje in občani v občini lahko združujejo svoja sredstva s sredstvi delovnih ljudi in občanov v drugih družbenopolitičnih skupnostih, kadar je to potrebno za izvrševanje in zadovoljevanje splošnih družbenih in drugih potreb delovnih ljudi in občanov.

c) splošna bilanca sredstev občine

42. člen

Zaradi usklajevanja obveznosti vseh delovnih ljudi za financiranje splošnih in skupnih družbenih potreb s splošno razvojno politiko določeno z družbenimi plani, občinska skupščina sprejme vsako leto splošno bilanco sredstev, iz katere so razvidne te obveznosti do vseh oblik splošne in skupne porabe.

4. SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE IN DRUŽBENO DOGOVARJANJE

a) samoupravno sporazumevanje

43. člen

S samoupravnim sporazumom delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovni ljudje v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih v mejah svojih samoupravnih pravic usklajujejo svoje interese v družbeni delitvi plana in družbeni reprodukciji združujejo delo in sredstva in urejajo medsebojna razmerja v zvezi z združevanjem dela in sredstev, ustanavljajo delovne in druge organizacije združenega dela, banke, poslovne in druge skupnosti, določajo osnove in merila za razporejanje medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti ter ukrepe za njihovo uresničevanje in urejanje drugih razmerij skupnega pomena.

44. člen

Organizacije sindikata neposredno sodelujejo pri sklenitvi samoupravnih sporazumov, kadar se s takimi sporazumi urejajo pravice delavcev in so dolžne skrbeti za njihovo izvajanje.

45. člen

Skupščina občine v okviru svojih pravic in dolžnosti spodbuja samoupravno sporazumevanje in lahko določi, da so zainteresirane organizacije in skupnosti dolžne začeti postopek za samoupravno urejanje vprašanih skupnega pomena.

Dejavnosti oziroma zadeve, za katere zakon oziroma odlok skupščine, ki temelji na zakonu določa, da so posebnega družbenega pomena, mora samoupravna interesna skupnost opravljati tako, kakor določa zakon oziroma odlok skupščine.

73. člen

Če samoupravna interesna skupnost, ki opravlja določene dejavnosti oziroma zadeve posebnega družbenega pomena ne odloči o vprašanju, od katerega je bistveno odvisno njeno delo, lahko skupščina družbenopolitične skupnosti pod pogoji in v postopku, kot to predpisuje zakon, s svojo odločitvijo začasno uredi tako vprašanje.

Proti samoupravnim interesni skupnosti so dovoljeni z zakonom določeni začasni ukrepi v primerih in pod pogoji, ki so taki ukrepi dovoljeni proti organizacijam združenega dela.

7. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

a) vzgoja in izobraževanje

74. člen

Delovni ljudje in občani oblikujejo programe in plane obveznega osnovnošolskega izobraževanja v samoupravni skupnosti za vzgojo in izobraževanje.

75. člen

V skladu s programom razvoja izobraževanja in vzgoje občina ustanavlja osnovne šole in vzgojnovarstvene zavode.

Občinska skupščina v sodelovanju z zainteresiranimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, drugimi občinami ter republiški organi ustvarja materialne in druge pogoje za delo srednjih šol višjega in visokega šolstva ter spodbuja ustanavljanje izobraževalnih skupnosti za usmerjanje izobraževanja.

76. člen

Otrokom in mlajšim polnoletnim osebam z motnjami v telesnem in duševnem razvoju družbena skupnost zagotavlja usposabljanje od predšolske vzgoje do vključitve v delo v posebni šoli, vzgojnih zavodih za vedenjsko in osebnostno motene otroke, zavodih za delovno usposabljanje duševno in telesno prizadetih otrok ter v drugih zavodih za usposabljanje.

Delovni ljudje v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih ter občinski skupščini v skladu s kadrovske politiko v občini omogočajo izobraževanje učencev in študentov s tem, da jim zagotavljajo štipendije, brezobrestna posojila in druge oblike pomoči, kriterij in postopki pri tem se poenotijo z družbenim dogovorom.

77. člen

Izobraževalni centri organizirajo zlasti tiste izobraževalne dejavnosti, ki omogočajo delavcem, da se uvedejo v delo, da si pridobijo poklicno izobrazbo, da stalno izpopolnjujejo strokovna, družbena in splošna znanja, ki so potrebna za delo in za samoupravljanje in da se specializirajo ali prekvalificirajo glede na spremembe v organizaciji dela in v tehnološkem razvoju ali zaradi poklicnih bolezni in nesreč pri delu.

b) kultura in telesna kultura

78. člen

Delovni ljudje v občini določajo kulturno politiko, skrbijo za zagotovitev splošnih pogojev za razvoj kulturnih dejavnosti, za razvijanje in ustrezno zadovoljevanje svojih kulturnih potreb ter za kulturno vzgojo mladine, zlasti pospešujejo kulturno prosvetno dejavnost z namenom, da se dviga splošna kulturna raven, spodbujajo povezovanje in združevanje dejavnikov v kulturi in skrbijo za smotrno usposabljanje prostоров in kulture.

79. člen

Programe in plane za zadovoljevanje kulturnih potreb delovnih ljudi in občanov oblikuje kulturna skupnost.

80. člen

Delovni ljudje in občani v občini ustvarjajo zaradi izboljšanja zdravstvenega stanja, produktivnosti dela in obrambnih sposobnosti materialne, organizacijske in druge pogoje za razvoj telesne kulture, za telesno vzgojo otrok in mladine v vzgojno varstvenih zavodih in šolah ter za gradnjo in čimširšo uporabo telesno kulturnih objektov in naprav. V organizacijah združenega dela razvijajo aktivno športno in rekreacijsko udejstvovanje zaposlenih ter jim omogočajo ustrezne telesno kulturne aktivnosti. Skupaj s sindikati skrbijo za vnašanje telesnih vaj v delovni čas po zahtevah tehnologije in psihologije delovnega mesta ter za organizacijo sindikalnih športnih iger.

81. člen

Programe in plane organiziranega zadovoljevanja osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi in občanov na področju telesne kulture oblikuje telesnokulturna skupnost.

c) zdravstveno varstvo

82. člen

Zdravstveno varstvo v občini zagotavljajo zdravstvene organizacije združenega dela, temeljne organizacije združenega dela in druge organizacije v okviru planov in programov temeljne samoupravne zdravstvene skupnosti.

Posebna skrb občine, skupnosti zdravstvenega zavarovanja, organizacij združenega dela in drugih organizacij je razvijanje preventivnega zdravstvenega varstva.

Še posebno skrb posveča občina preventivnemu zdravstvenemu varstvu predšolskih ter šolskih otrok in mladine, pri čemer sodelujejo tudi šolski in vzgojnovarstveni zavodi, krajevne skupnosti, organizacije rdečega križa in druge humanitarne organizacije.

Zdravstveno varstvo izvajajo neposredno zdravstvene organizacije združenega dela v skladu z zakonom in programom zdravstvenega varstva.

d) socialno varnost delovnih ljudi

83. člen

Da se zagotovi ekonomska in socialna varnost delovnih ljudi ter ustvarijo potrebni pogoji za življenje in delo ter vsestranski razvoj osebnosti delovnega človeka, se v občini Vrhnika ob neposredni aktivnosti organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij ter humanitarnih društev določa in izvaja socialna politika.

V težnji za humanizacijo družbenega razvoja delovni ljudje v občini Vrhnika, razvijajo medsebojno solidarnost, posebno na naslednjih področjih:

družbeni standard delovnih ljudi v organizaciji združenega dela, delo in zaposlovanje, rehabilitacija invalidov, stanovanjska politika, davčna politika, ustvarjanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje, zdravstveno zavarovanje ter socialno varstvo.

Družbeno varstvo neposredno izvršujejo predvsem delovne organizacije in krajevne skupnosti tako, da obravnavajo in rešujejo socialno problematiko in organizirajo socialne službe v posameznih organizacijah in skupnostih.

Temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, skupščina občine, družbenopolitične organizacije in humanitarna društva, organizirajo skupnost socialnega varstva, ki proučuje, oblikuje, sprejema in skrbi za izvrševanje programa socialnega varstva.

e) varstvo invalidov in borcev NOV

84. člen

Borcem in aktivistom NOV in njihovim družinskim članom, predvojnimi revolucionarjem, borcem za slovensko mejo in dobrovoljcem občina s širšo družbeno skupnostjo zagotavlja socialno varnost in posebne pravice določene z zakonom.

Naloga občine je, da posebno spremlja probleme in razmere borcev in invalidov NOV ter družin padlih borcev in skupaj z organizacijo združenj borcev NOV, organizacijami združenega dela in drugimi organizacijami ter skupnostmi sprejema ukrepe za izboljšanje njihovih materialnih in stanovanjskih razmer ter zdravstvenega varstva tistim, ki tega varstva nimajo iz drugega naslova.

Pri dodeljevanju štipendij in drugih oblik pomoči imajo otroci borcev in otroci žrtev fašističnega nasilja ob izpolnjevanju enakih pogojev z drugimi prosilci, prednostno pravico.

8. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

85. člen

Družbenopolitične organizacije v občini, v katere se delovni ljudje in občani prostovoljno, politično združujejo in organizirajo so: zveza komunistov, socialistična zveza delovnega ljudstva, zveza sindikatov, zveza združenj borcev NOV, zveza mladine ter druge družbene in društvene organizacije, ki jih delovni ljudje in občani ustanavljajo v skladu z družbenimi potrebami in v okviru programa socialistične zveze delovnega ljudstva.

86. člen

Zveza komunistov, organizirana kot vodilna idejna in politična sila delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, uresničuje svojo politiko v konkretnem življenju in delu z javnim delovanjem in idejnopolitičnim usmerjanjem na akcijsko enotnost, vseh socialističnih sil v občini, ki delujejo v samoupravnem sistemu. Hkrati je odgovorna za krepitev socialistične družbene in demokratične zavesti ter za varstvo in nadaljnji razvoj socialistične revolucije ter socialističnih samoupravnih odnosov.

Zveza komunistov ima pravico dajati občinski skupščini pobude in predloge glede rešitve vseh vprašanj, ki zahtevajo materialni in duhovni razvoj delovnega človeka in občana.

87. člen

Socialistična zveza delovnega ljudstva kot prostovoljna demokratična fronta delovnih ljudi in občanov deluje v skladu s svojim programom in statutom. S svojim političnim delovanjem usmerja v občini delovne ljudi in občane, družbenopolitične organizacije ter druge organizirane socialistične sile z zvezo komunistov na čelu, da oblikujejo skupna stališča in usklajujejo družbenopolitične akcije pri graditvi samoupravne socialistične družbe.

Socialistična zveza delovnega ljudstva v občini določa program politične aktivnosti in družbena merila za izvolitev delegacij in delegatov v občinsko skupščino, krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti, zagotavlja demokratično predlaganje kandidatov za člane delegacij, spremlja delovanje in daje predloge za uspešno delovanje delegatskega sistema, predlaga odpoklic delegatov občinske skupščine, skrbi za vzgojo in splošna vprašanja kadrovske politike.

Socialistična zveza delovnega ljudstva daje občinski skupščini mnenja, predloge in pobude na vseh področjih družbenega življenja, ki zadevajo materialni položaj delovnega človeka in občana s pravico, da jo občinska skupščina obvesti o stališčih, ki jih je zavzemala glede posameznih predlogov in pobud.

88. člen

Socialistični zvezi delovnega ljudstva sezagotovijo materialni pogoji za uresničevanje njenih nalog na podlagi družbenega dogovarjanja.

89. člen

Zveza sindikatov kot najširša, razredna organizacija delavskega razreda, si prizadeva za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov in za uresničevanje svojih samoupravnih in drugih pravic in interesov na vseh področjih dela, ustvarjanja in življenja v občini, za družbenoekonomski položaj in vlogo v družbenem ter v političnem sistemu, ki ustreza razrednim interesom in težnjam delavskega razreda.

Zveza sindikatov ima pravico dajati občinski skupščini predloge in pobude glede rešitve določenih vprašanj s področja politike delitve dohodka, upravljanja s sredstvi družbene reprodukcije in odloča o pridobivanju dohodka, družbenih dogovorov, politike cen politike splošne in kolektivne porabe ter politike, ki pomeni poseganje v dohodek delovne organizacije, stanovanjske in davčne politike v občini, planov in programov temeljnih organizacij združenega dela, strokovnega izpopolnjevanja delavcev, strokovnega šolstva, ustvarjanja boljših delovnih in življenjskih pogojev delavcev ter varstva njihovih samoupravnih pravic.

90. člen

O vprašanjih z navedenih področij, ima zveza sindikatov v občini pravico dajati pobude za izdajo ali spremembo odlokov in drugih občinskih aktov.

91. člen

Občinska skupščina je dolžna obravnavati predloge in pobude sindikatov v občini ter jih obvestiti o njihovem sprejemu ali zavrnitvi ter razloge zanje.

O drugih vprašanjih in predlogih, ki zadevajo družbenoekonomski položaj delovnega človeka mora občinska skupščina pred dokončnim sprejemom obvestiti zvezo sindikatov v občini in ji nuditi primeren rok, da se o njih izjasni.

92. člen

Zvezi sindikatov v občini je zagotovljeno sodelovanje pri evidentiranju in izbiri kandidatov v kandidacijskem postopku za delegacije v organizacijah združenega dela, za delegate v družbenopolitične skupnosti in njihove organe, kakor tudi v postopku za odpoklic delegatov.

93. člen

Zveza združenj borcev NOV kot prostovoljna organizacija udeležencev NOV, borcev in vojaških vojnih invalidov dela v duhu programa zveze komunistov in socialistične zveze delovnega ljudstva ter se bori za razvijanje in pridobitve socialistične revolucije, socialističnih družbenih odnosov, ki temeljijo na samoupravljanju, socialističnih družbenih odnosih, ki temeljijo na samoupravljanju, socialistični enakopravnosti, bratstvu in enotnosti ter solidarnosti in svobodi. S svojo aktivnostjo pa skrbi tudi za krepitev obrambnih sposobnosti dežele, istočasno prenaša svoje bogate izkušnje iz NOV na delavski razred, predvsem na mladino.

94. člen

Zveza združenj borcev NOV daje občinski skupščini in njenim organom predloge in pobude za rešitev določenih vprašanj iz področja družbene pomoči borcem, urejanja stanovanjskih in drugih materialnih vprašanj ter zdravstvenega varstva borcev. Postavlja in vzdržuje spomenike, spominska obeležja in grobnice padlih borcev.

95. člen

Zveza mladine združuje mladino na prostovoljni podlagi ter jo zavestno usmerja in vključuje v družbenopolitično in ekonomsko dogajanje v občini ter aktivno vključuje v samoupravno odločanje zato, da bi mladi ljudje oblikovali in razvijali svojo socialistično zavest v skladu s svojimi in družbenimi interesi.

96. člen

Zveza mladine v občini ima pravico dajati občinski skupščini in njenim organom pobude, predloge in mnenja glede ureditve družbenoekonomskih, samoupravnih in ostalih vprašanj mladih.

97. člen

Občinska skupščina je dolžna zagotoviti zvezi združenj borcev NOV ter združenju rezervnih starešin in zvezi mladine v občini finančna sredstva za njihovo sodelovanje.

98. člen

Družbene organizacije, ki jih delovni ljudje in občani ustanovijo v skladu z družbenimi potrebami na osnovi programa socialistične zveze, krepijo med delovnimi ljudmi in občani socialistične in samoupravne odnose ter skrbijo za najrazličnejše aktivnosti ter opravljajo druge naloge.

9. DRUŠTVA

99. člen

Občina spodbuja in podpira ustanavljanje društev in njihovih združenj ter zvez, ki jih delovni ljudje in občani lahko ustanavljajo v okviru zakona. Društva s svojim delovanjem zadovoljujejo potrebe delovnih ljudi in občanov na področju kulture, prosvete, znanosti in drugih dejavnosti.

Delo društev je javno.

Društva dajejo občinski skupščini pobude in predloge za reševanje problemov iz njihovega delovnega področja.

Občina posveča posebno skrb tistim društvom, katerih cilj je skrb za delovne ljudi in občane, ki so pod posebnim družbenim varstvom (mladina, invalidi ipd.) in društvom ki imajo pomen za krepitev obrambne sposobnosti delovnih ljudi in občanov.

10. KADROVSKA POLITIKA IN ZAPOSLOVANJE

100. člen

Delovni ljudje sami so nosilci kadrovske politike v organizacijah združenega dela, krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih in drugih organizacijah ter v občinski skupščini.

Kadrovska politika v občini se določa po naslednjih načelih:

- odprtosti in javnosti,
- ustvarjanju ugodnih pogojev, da delovni ljudje lahko odločajo o kadrovske politiki,
- dolgoročnega načrtovanja vzgoje potrebnih kadrov v skladu s potrebami,
- izbora takih ljudi na odgovorne funkcije in delovna mesta, ki imajo strokovne, delovne in moralno politične kvalitete in ki s svojim delom dokazujejo pripadnost socializmu, nadaljnemu razvoju samoupravljanja in krepitevi položaja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi,
- uporabe znanstvenih dognanj pri vodenju kadrovske politike kot tudi po drugih družbeno priznanih načelih, ki jih oblikuje SZDL v občini.

101. člen

Zaradi notnih kriterijev oblikovanja sistemizacije delovnih mest, planiranja, vzgoje, izobraževanja, razporejanja, napredovanja kadrov in kadrovanja vodilnih delavcev ter zaradi izrednih potreb po strokovnem in družbenopolitičnem kvalificiranem kadru delovni ljudje skladno s srednjeročnim programom in drugimi plani kadrovske politike z družbenim dogovorom določijo osnove kadrovske politike v občini.

102. člen

V okviru organizacije socialistične zveze delovnega ljudstva delovni ljudje v občini določajo družbene kriterije za izbor delegacij in delegatov, zagotavljajo demokratično predlaganje in izbor kandidatov za članke delegacij in za opravljanje javnih in drugih družbenih funkcij v občini.

103. člen

Politiko zaposlovanja v občini izvajajo organizacije združenega dela, skupnosti in druge organizacije, komunalna skupnost za zaposlovanje in občinska skupščina.

104. člen

Delovni ljudje v občini:

- prek zavoda za zaposlovanje ugotavljajo stanje zaposlovanja in probleme brezposelnosti,
- skrbijo za ustrezno politiko odpiranja in prekvalifikacije delovnih mest skladno z družbenoekonomskim razvojem in demografskim gibanjem prebivalstva,

c) posebno skrb posvečajo zaposlovanju invalidov in ukrepom, ki naj zmanjšajo brezposelnim delavcem zaposlitev v tujini.

105. člen

Organizacija združenega dela sama ali na podlagi samoupravnega sporazuma skupaj z drugimi organizacijami zagotavlja po načelih vzajemnosti in solidarnosti sredstva za zaposlovanje, prekvalifikacijo in druge pravice delavcev, katerim zaradi tehnoloških in ekonomskih razlogov, preneha njihovo delo v organizaciji, kot tudi sredstva za njihovo materialno oskrbo za čas trenutne brezposelnosti.

11. VARSTVO ČLOVEKOVEGA OKOLJA

106. člen

Delovni ljudje in občani smotno gospodarijo s prostorom, varujejo okolje ter urejajo naselja in prostor za namenom, da si zagotovijo pogoje za zdravje, delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo.

Delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti imajo pravico in dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja, kakor tudi, da preprečujejo zdravju škodljive posledice, ki nastajajo v proizvodnji, porabi in prometu.

Za zadovoljevanje skupnih potreb delovni ljudje in občani oblikujejo programe varstva človekovega okolja.

12. SAMOUPRAVLJANJE V KRAJEVNI SKUPNOSTI

a) splošne določbe o krajevni skupnosti

107. člen

Delovni ljudje in občani v naselju, delu naselja ali v več povezanih naseljih imajo pravico in dolžnost, da se za uresničevanje določenih skupnih interesov, potreb in nalog samoupravno organizirajo v krajevno skupnost.

Da bi mogli uresničevati svoje skupne interese, potrebe in naloge, se delovni ljudje in občani, organizirani v krajevni skupnosti s samoupravnim sporazumevanjem in na drug način povezujejo s temeljnimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, krajevnimi skupnostmi ter drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, ki so zainteresirane za sodelovanje in dolžne sodelovati pri zadovoljevanju teh interesov, potreb in nalog. V krajevni skupnosti se povezujejo tudi delovni ljudje in občani, združeni v združenih organizacijah in društvih, v katerih uresničujejo posamične in skupne interese.

Delovni ljudje in občani krajevne skupnosti sodelujejo pri opravljanju družbenih zadev in odločanju o vprašanih skupnega pomena v občini in širših družbenopolitičnih skupnostih.

Krajevna skupnost je pravna oseba.

b) ustanavljanje in delitev krajevnih skupnosti

108. člen

Krajevne skupnosti ustanavljajo, delijo in jo združujejo delovni ljudje in občani na podlagi javne razprave stališč in dogovora v organizacijah SZDL ob izpolnjevanju naslednjih pogojev:

- geografska gravitacijska zaokroženost območja,
- število prebivalcev,
- ekonomska utemeljenost,
- možnost za oblikovanje kulturnega, telesno-kulturnega in vzgojno izobraževalnega teritorialnega centra,
- odločilno sodelovanje pri občinski politiki pri socialno zdravstvenih aktivnostih in komunalnih dejavnostih,
- organizacija SLO in civilne zaščite ter drugih varnostnih teles.

c) statut krajevne skupnosti

109. člen

Statut krajevne skupnosti določa:

- pravice in dolžnosti krajevne skupnosti ter način njihovega uresničevanja,
- območje, organizacije in organe krajevne skupnosti,
- naloge in način dela organov krajevne skupnosti,
- način urejanja odnosov z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi,
- način oblikovanja in sprejemanje programov in planov razvoja krajevne skupnosti,
- oblike in nosilce samoupravnega sporazumevanja,

- vprašanja, o katerih odločajo na referendumu,
- način zagotavljanja javnosti dela in obveščanja,
- druga temeljna vprašanja, ki so pomembna za delovanje krajevne skupnosti in življenje delovnih ljudi in občanov v njej.

d) sprejem statuta in oblikovanje konference KS

110. člen

Osnutek statuta pripravi organ krajevne skupnosti in ga predloži krajevni organizaciji SZDL, da organizira javno razpravo.

Osnutek statuta obravnavajo delovni ljudje in občani na zborih občanov v naselju, delu naselja, zaselku in drugih delih ter TOZD drugih organizacij in skupnosti s tega območja.

Statut krajevne skupnosti sprejme konferenca krajevne skupnosti po končani javni obravnavi.

Prvi statut krajevne skupnosti po javni obravnavi sprejme svet krajevne skupnosti.

Konferenco krajevne skupnosti sestavljajo delegati naselij, zaselkov, delegati temeljnih organizacij združenega dela na področju krajevne skupnosti in delegati TOZD, v katerih so zaposleni delavci iz območja te krajevne skupnosti, delegati samoupravnih interesnih skupnosti, delegati krajevnih družbenopolitičnih organizacij in društev.

c) delovno področje krajevne skupnosti

111. člen

Delovni ljudje v krajevni skupnosti:

na področju gospodarstva:

1. analizirajo, ugotavljajo in si aktivno prizadevajo za optimalni razvoj vseh pogojenih gospodarskih aktivnosti (industrija, kmetijstvo, gozdarstvo, gostinstvo turizem, trgovina in obrt), pri tem sodelujejo zlasti z odgovornimi organi občinske skupščine, temeljnimi organizacijami združenega dela, svojega območja in drugimi nosilci gospodarskih dejavnosti,

2. sodelujejo s samoupravnimi nosilci gospodarskih dejavnosti na svojem območju in jim v okviru oblikovanja planov in programov njihovega razvoja pomagajo razreševati probleme, zlasti tiste, ki zadevajo občana — delavca,

na področju negospodarstva:

1. sodelujejo pri programiranju in izvajanju programov tistih komunalnih objektov, ki zadevajo širši prostor v občini (ceste, vodovodi, elektrifikacija, javni osebni promet, varstvo naravnih objektov, peskokopi),

2. samostojno skrbijo za izvajanje programov in planov tistih dejavnosti, ki so namenjene zgolj delovnim ljudem, krajevne skupnosti (lokalne ceste, lokalni vodovodi, kanalizacija, javna razsvetljava, javna snaga, pokopališča, parki, igrišča, rekreacijski objekti, komunalni servisi, sejmišča, vaške gmajne in podobno) potrošnikom in delovnim skupnostim.

Na področju vzgoje in izobraževanja aktivno skrbijo in zagotavljajo optimalne pogoje osnovnošolske izobrazbe, zlasti za šolske objekte, otroška igrišča, učne pripomočke, pedagoški kader, čim boljše dostopnost otrok do šole in za njihovo bivanje v šolah:

1. skrbijo za vzgojo in prosvetljevanje odraslih na sploh, zlasti na področju varstva narave, kmetijstva, turizma in zdravstva ter podobnih aktualnih predmetov glede na družbenoekonomski razvoj kraja. Za zagotovitev njihove kvalitete se poslužujejo temeljne izobraževalne skupnosti.

Skladno s programi kulture in telesne kulture sodelujejo odnosno samostojno razrešujejo probleme teh področij.

Na področju zdravstva spremljajo probleme svojega področja, ugotavljajo potrebe in jih razrešujejo skupno s skupnostjo zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja.

Na področju socialnega varstva:

1. ugotavljajo ogroženost občanov in sodelujejo z organi občine za pravičnejšo razporeditev družbene pomoči,

2. samostojno skrbijo za druge oblike teh pomoči socialno ogroženim, starim in bolnim občanom z ustreznimi oblikami (pomoč v naturalijah, pomoč pri delu, oskrbi, osebni obiski in podobno).

Na področju javne požarne in druge varnosti:

1. sodelujejo pri oblikovanju programa in usmerjanja sredstev samoupravnega organa na ravni občine,

2. samostojno organizirajo SLO, civilno zaščito in samozaščito, požarne varnosti po naseljih, zaselkih in TOZD,

3. skrbijo za aktivizacijo prebivalstva za razne oblike osebne in materialne zaščite,

4. zbirajo dodatna sredstva za strokovno in tehnično opremljenost enot.

Na področju zaposlovanja stalno ugotavljajo nezaposlenost in nezasedenost delovnih mest na tem področju in si prek temeljnih organizacij združenega dela in organov prizadevajo zagotoviti zaposlitev občanov.

f) sredstva krajevnih skupnosti

112. člen

Za zadovoljevanje in uresničevanje določenih skupnih potreb, interesov in nalog delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti s samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom na podlagi programa in plana razvoja krajevnih skupnosti ter v skladu s statutom te skupnosti oziroma občine, združujejo svoja sredstva z delom dohodka, ki ga ja zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti namenijo delavci temeljnih organizacij združenega dela z območja krajevnih skupnosti in temeljne organizacije združenega dela, katerih delavci živijo na območju te krajevnih skupnosti, s sredstvi, ki so na podlagi družbenega plana občine, programov in planov samoupravnih interesnih skupnosti in organizacij združenega dela določijo za uresničevanje programa krajevnih skupnosti in za zadovoljevanje komunalnih, socialnih in drugih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti, z delom davkov, taks in drugih dajatev, zbranih na območju krajevnih skupnosti, ki jih občina odstopi krajevni skupnosti za uresničevanje njenih nalog v skladu s plani in programi razvoja krajevnih skupnosti in občine, z dopolnilnimi sredstvi iz proračuna občine, s prostovoljno združenimi sredstvi družbenopolitičnih in družbenih organizacij, združenj in društev v krajevni skupnosti in z drugimi sredstvi.

Delovni ljudje in občani tudi sami prispevajo določena sredstva s samopriskevkom ali na drug način.

113. člen

Za zadovoljevanje in uresničevanje svojih določenih skupnih potreb in interesov delovni ljudje v krajevni skupnosti s samoupravnim sporazumom oziroma družbenim dogovorom na podlagi razvoja krajevnih skupnosti povezujejo in združujejo svoja sredstva s sredstvi drugih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, drugih organizacij in občine.

Skupne potrebe, ki zadevajo več krajevnih skupnosti, rešujejo krajevne skupnosti med seboj z dogovarjanjem v okviru občine ali izven nje.

13. OBLIKE DRUŽBENEGA SAMOUPRAVLJANJA

114. člen

Delovni ljudje in občani v občini rešujejo in sodelujejo pri reševanju družbenih in drugih zadev ter opravljajo funkcijo družbenega samoupravljanja na zborih delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, zborih občanov, skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih z referendumom, z javno razpravo, anketo in po delegatih ter s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem.

a) zbori delovnih ljudi in občanov

115. člen

Zbori delovnih ljudi in občanov se sestajajo v krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela ali njihovih delih.

116. člen

Zbore delovnih ljudi oziroma občanov sklicujejo delavski sveti temeljne organizacije združenega dela, odbor osnovne sindikalne organizacije, krajevna skupnost, krajevne organizacije SZDL ali delegati po lastni presoji ali na pobudo občanov, delovnih ljudi, organizacij in društev.

117. člen

Zbori delovnih ljudi oz. občanov se sklicujejo po potrebi, najmanj pa enkrat letno.

Sklicatelj zbora mora razglasiti sklic zbora delovnih ljudi najmanj 5 dni pred njegovim začetkom. Razglas mora vsebovati predlog dnevnega reda, čas in kraj zbora, ter kdo in na čigavo zahtevo sklicuje zbor.

Razglas se objavi na krajevno običajen način.

118. člen

Zbor delovnih ljudi oziroma občanov ima predsedstvo, ki vodi delo zbora in zagotovi, da so v zapisniku vsi sklepi in predlogi, po potrebi pa tudi posamezna oziroma ločena mnenja. Kolikor ni drugače določeno z zakonom ali statutom se sklepi sprejemajo javno in z večino glasov navzočih. Zbor je sklepčen, če je na zboru najmanj 1/10 upravičencev, za katere se sklicuje zbor, razen če je z zakonom ali tem statutom določeno drugače.

119. člen

Organi družbenega samoupravljanja na območju zbora delovnih ljudi oziroma občanov morajo na zahtevo zbora poročati o svojem delu in dajati pojasnila.

Predstavniki družbenega samoupravljanja, samoupravnih in interesnih skupnosti ter drugih organizacij se morajo udeležiti zbora, kadar so na dnevnem redu vprašanja iz področja njihove dejavnosti.

120. člen

O sklepih in predlogih zborov delovnih ljudi oziroma občanov, ki se nanašajo na njihovo delovanje, morajo obvezno razpravljati prizadeti organi in organizacije. O svojih sklepih in stališčih sprejetih na sklepih zbora, morajo zbor obvestiti v roku 30 dni, le v izjemnih primerih v 60 dneh.

121. člen

Delovni ljudje in občani na svojih zborih v organizacijah združenega dela ali krajevnih skupnostih:

1. obravnavajo vprašanja, ki so pomembna za te organizacije in skupnosti, kakor tudi vprašanja, ki so širšega družbenega pomena in dajejo iniciative in predloge za reševanje teh vprašanj,

2. obravnavajo poročila in predloge svojih organov samoupravljanja, delegacij in delegatov z občinskih skupščin in drugih skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v katerih njihovi delegati sodelujejo in se po potrebi o teh poročilih in predlogih izvajajo,

3. predlagajo občinski skupščini in njenim organom ter organizacijam združenega dela in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim, krajevnim in interesnim skupnostim določene ukrepe za izvrševanje določenih zadev,

4. samostojno odločajo o vprašanih, ki jih določa statut občine in drugi predpisi ter statuti samoupravnih organizacij in skupnosti,

5. opravljajo kontrolo nad delom občinske skupščine ter organov in nosilcev javnih funkcij, organizacij združenega dela oziroma drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, posebno če gre za opravljanje dejavnosti posebnega družbenega pomena za občino in delovne ljudi v njej.

122. člen

Zbori občanov v krajevnih skupnostih samostojno:

1. odločajo o ustanavljanju krajevnih skupnosti in odločajo o sprejemanju splošnih aktov te skupnosti, če je tako določeno v statutu krajevnih skupnosti,

2. volijo in odpoklicujejo delegacije krajevnih skupnosti in volijo ter razrešujejo organe krajevnih skupnosti v skladu s statutom te skupnosti,

3. opravljajo druge zadeve, ki so podrobneje zapisane v statutu krajevnih skupnosti.

b) referendum

123. člen

Občinska skupščina lahko sklene, da se predlog odloka ali druga vprašanja iz njene pristojnosti predloži delovnim ljudem in občanom, da se o njem izjavljajo (referendum) in sicer preden ga sprejme ali o njem odloči ali potem, ko ga je že sprejela ali o njem odločila.

Odločitev delovnih ljudi je za občinsko skupščino obvezna.

Eno leto po referendumu občinska skupščina ne more izdati odloka ali drugega akta, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma.

Delovni ljudje in občani v občini z referendumom odločajo o:

- spremembi območja občine,
- združitvi ali razdružitvi občine,
- o uvedbi občinskega samopriskevka za celotno območje občine.

Postopek referenduma ureja zakon.

c) javna razprava

124. člen

Občinska skupščina lahko sklene, da posamezna vprašanja iz svoje pristojnosti da v javno razpravo, ter po končani javni razpravi obvesti javnost o stališčih, ki jih je sprejela in o razlogih zanje.

Delovni ljudje in občani v občini morajo javno razpravljati pred sprejetjem v pristojnih organih o:

- statutu občine,
- prostorskem planu občine,
- družbenih planih občine,
- splošni bilanci sredstev,
- o razpisu občinskega posojila,
- o drugih zadevah, ki jih predpisuje zakon.

Javno razpravo organizira SZDL ali organizacija sindikata občine.

d) anketa

125. člen

Anketa je oblika ugotavljanja javnega mnenja pred pomembnimi odločitvami za delovne ljudi.

Anketa, ki jo lahko razpišejo temeljne samoupravne skupnosti mora:

- pojasniti namen ankete in poudariti njeno prostovoljnost,
- določiti vse ukrepe, da se anketiranim ne povzročajo nobene neugodnosti z njihovim stališčem.
- takoj, ko je mogoče objaviti rezultate ankete, ki pa niso obvezni.

III. LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

1. LJUDSKI ODBOR

126. člen

V skladu s temelji sistema obrambe Socialistične federativne republike Jugoslavije in obrambnim načrtom SR Slovenije občina ureja in organizira, v vojni pa vodi ljudski odpor na svojem ozemlju.

Učinkovitost ljudskega odpora se zagotavlja z vključevanjem vseh človeških in materialnih zmogljivosti in sredstev v oborožen boj in vse druge oblike odpora zoper napadalca.

127. člen

Občina uresničuje svoje pravice in dolžnosti na področju ljudskega odpora, na podlagi ustave SFRJ in ustave SR Slovenije ter v skladu z zadevnimi zveznimi in republiški zakoni.

128. člen

V okviru svojih pravic in dolžnosti na področju priprav za ljudski odpor občina po svojih organih in organizacijah zlasti:

1. določa organizacijo ljudskega odpora in sprejema obrambni načrt občine,

2. ustanavlja, spremlja in usposablja partizanske enote in službe teritorialne obrambe,

3. usmerja in usklajuje obrambne priprave krajevnih skupnosti in jim nudi materialno in drugo pomoč pri izvajanju njihovih nalog v ljudskem odporu,

4. usmerja priprave organizacij združenega dela, interesnih in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti za delo v vojnih razmerah in jih usklajuje z nalogami in obrambnim načrtom občine,

5. določa vojno organizacijo ter način dela občinske skupščine in njenih organov v vojni,

6. usmerja priprave družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij za delo v vojnih razmerah,

7. organizira, vodi in usposablja civilno zaščito, določa zaščitne ukrepe in skrbi za njihovo izvajanje ter spodbuja samozaščito občanov,

8. organizira in skrbi za izvajanje pouka partizanskih enot in enot civilne zaščite ter pouka prebivalstva za obrambo in zaščito,

9. organizira sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja in skrbi za izvajanje ustreznih varnostnih zaščitnih ukrepov,

10. opravlja zadeve vojaške obveznosti in vojaške mobilizacije ter obveznosti civilne zaščite ter skrbi za izvajanje drugih pravic in dolžnosti ki jih imajo občani ter organizacije združenega dela na področju splošnega ljudskega odpora.

V neposredni vojni nevarnosti občina izvaja ukrepe pripravljenosti in skrbi, da se ti ukrepi izvajajo na celotnem njenem področju.

V vojni občina vodi ljudski odpor na svojem območju v skladu z izvajanjem ter nalogami ljudskega odpora v republiki.

Občinska skupščina z odlokom razčleni dejavnosti občine po področju splošnega ljudskega odpora.

129. člen

Partizanske enote teritorialne obrambe, ki jih ustanovijo občina in organizacije združenega dela so sestavni del oboroženih sil Jugoslavije.

Najvišji štab partizanske enote v občini je organ skupščine občine, pristojen za zadeve priprav in vodenja oboroženega boja na območju občine, vodi in združuje delovanje vseh enot in štabov in poveljstev partizanskih enot v občini in je odgovoren za njihovo mobilizacijsko in vojno pripravljenost.

Najvišji štab oziroma poveljstvo partizanskih enot v občini v miru in vojni izvršuje smernice in stališča skupščine občine, izvršnega sveta in sveta za ljudski odpor ter navodila glavnega štaba oziroma resornega conskega štaba za ljudski odpor.

130. člen

Občani neposredno sodelujejo pri oblikovanju politike in načrtov ter izvajanju priprav na ljudski odpor v krijevni skupnosti in organizaciji združenega dela ali drugi temeljni organizaciji ali skupnosti, prek svojih delegacij pa v občini, republiki in federaciji.

131. člen

Organizacija združenega dela, interesne in druge samoupravne organizacije in skupnosti izdelajo svoje obrambne načrte in izvajajo priprave za delo v vojnih razmerah v skladu z obrambnimi načrti, ukrepi in smernicami občine, republike in federacije. V vojni organizirajo proizvodnjo in storitev oz. izvajajo druge dejavnosti po svojem obrambnem načrtu in zagotavljajo, da se v delo za oborožene sile in ljudski odpor vključijo vse njihove materialne in druge zmogljivosti, napadalcu pa onemogoči njihovo porabo in izkoriščanje.

132. člen

Za izvajanje priprav na ljudski odpor ustanovijo krajevne skupnosti in organizacije združenega dela ter druge organizacije in skupnosti svoje odbore za ljudski odpor. Imenujejo jih konference krajevnih skupnosti oziroma najvišji organi samoupravljanja

drugih organizacij in skupnosti (delavski sveti, sveti šol, sveti drugih zavodov oziroma delovne skupnosti v manjših delovnih organizacijah, ki nimajo organov upravljanja itd.).

Več krajevnih skupnosti lahko ustanovi skupni odbor za ljudski odpor.

2. CIVILNA ZAŠČITA

133. člen

Civilna zaščita je sestavni del obrambnih dejavnosti za varstvo in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin v miru in vojni. Tvorijo jih enote in štabi za civilno zaščito, ki se po odloku občinske skupščine ustanovijo v občini, krajevni skupnosti in organizaciji združenega dela, lahko pa se ustanovijo tudi v naseljih, stanovanjskih hišah in drugih objektih.

Enote in štabi za civilno zaščito se usposablja v miru in varujejo in rešujejo prebivalstvo in materialne dobrine pred vojnimi učinki in ob naravnih in drugih hudih nesrečah.

Civilno zaščito v občini, krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela vodijo štabi za civilno zaščito.

Ob hudih nesrečah štab za civilno zaščito odredi mobilizacijo enot civilne zaščite, občanov in materialnih sredstev, predsednik občinske skupščine pa lahko tudi mobilizacijo partizanskih enot in služb teritorialne obrambe za preprečevanje posledic hude nesreče in za reševanje prebivalstva in njihovega imetja.

134. člen

Občina sodeluje s sosednjimi občinami pri izvajanju priprav na ljudski odpor in ukrepov za zaščito prebivalstva in materialnih dobrin, ki so skupnega pomena.

V ta namen lahko občina z drugimi občinami združuje sredstva, ustanavlja skupne organe, organizacije in službe.

3. DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

135. člen

Občina je osnovni nosilec sistema družbene zaščite samoupravnih pravic in pravic družbene lastnine in družbene samozaščite vrednot, ki so skupnega pomena za delovne ljudi, njihove samoupravne organizacije in skupnosti.

V občini se usklaja, usmerja in zagotavlja aktivnost delovnih ljudi, krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti pri ustvarjanju njihovih pravic in dolžnosti v družbeni zaščiti in samozaščiti.

136. člen

Družbeno zaščito v občini zagotavljajo in uresničujejo delovni ljudje:

a) s svojo neposredno in stalno dejavnostjo zavarovanja socialistične samoupravne družbene ureditve, za spoštovanje in uresničevanje svojih z ustavo, zakoni, samoupravnimi in družbenimi dogovori in drugimi samoupravnimi akti določenih pravic in dolžnosti ter odkrivanjem in preprečevanjem dejanj, usmerjenih na njihovo kršenje ali izpodkopavanje,

b) z organiziranim in stalnim delovanjem za razvijanje splošne varnosti kulture in zavesti o svojih pravicah in dolžnostih, za zagotavljanje varnosti človeka in družbe,

c) z določanjem načina in organiziranih oblik uresničevanja družbene samozaščite pravil ravnanja, družbenih in moralnih sankcij v samoupravnih aktih TOZD, krajevnih in interskih skupnostih, pravil in organizacij društev na temeljih ustave tega statuta in drugih aktov.

137. člen

Pravica in dolžnost delovnih ljudi kot nosilca družbene samozaščite je zlasti:

a) varovanje z ustavo določenega reda pred delovanjem sovražnih organizacij, posameznikov ali skupin doma in v tujini, usmerjeno za rušenje ali izpodkopavanje ustavne ureditve ali ravnanja, ki škoduje ugledu skupnosti in interesom delavskega razreda, delovnih ljudi, narodov in narodnosti SFRJ,

b) varovanje z ustavo in zakoni določenih pravic delovnih ljudi in borba proti vsem oblikam njihovih kršitev, zlorabljanja in izkoriščanja,

c) varovanje premoženja in osebne varnosti delovnih ljudi, družbenega premoženja in skupnih dobrin,

d) varovanje javnega reda na temelju spoštovanja in uveljavljanja socialističnih, moralnih norm, razmerij z ljudmi in splošne ter prometne varnosti delovnih ljudi.

Te svoje pravice in dolžnosti delovni ljudje uresničujejo na način in s sredstvi, ki jih določijo zakoni in samoupravni akti, s sredstvi idejnega in političnega boja in vzgojo odraslih in mladine.

138. člen

Uresničevanje pravic in dolžnosti družbene samozaščite v TOZD krajevnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, društvih in občinski skupščini zagotavljajo delovni ljudje z odločanjem:

1. organiziranih oblik zavarovanja družbene lastnine in drugih vrednot, ki jih upravljajo in s katerimi razpolagajo,

2. organizirane delavske kontrole in drugih oblik družbenega nadzora za krepitev zakonitosti in samoupravnega reda,

3. organiziranih oblik zavarovanja izpostavljenih delovnih mest, kriterijev za njihovo zasedbo ter določanjem odgovornosti posameznikov, glede na njihovo mesto v organizaciji in delitvi dela,

4. pravil varovanja državne, uradne in poslovne tajnosti in njihovega izvrševanja,

5. ukrepov fizičnega in tehničnega zavarovanja pomembnejših objektov in imovine,

6. pravil ravnanja v slučaju odkritja družbeno nevarnih pojavov ali izrednih varnostnih situacijah,

7. ukrepov za preprečevanje uvoza ali širjenja negativnih ali sovražnih propagandnih sredstev, publikacij, tiska ali filma z negativno in sovražno vsebino,

8. pravil komuniciranja s tujimi državljani in tujino sploh, ter informiranja delavcev in občanov o teh razmerjih,

9. sankcij za kršitev pravil in norm družbene zaščite kot hujše kršitve delovnih dolžnosti zaradi krepitev družbene odgovornosti in discipline,

10. splošnih in posebnih oblik organiziranega preventivnega izobraževanja, vzgojnega in drugega delovanja na področju družbene zaščite, požarne varnosti, varnosti v cestnem prometu in drugih področjih,

11. pravil o delovanju narodne zaščite v krajevnih in delovnih skupnostih.

Organizacijske oblike, naloge, pravila ravnanja in druge ukrepe za uresničevanje družbene samozaščite se določijo v temeljnih ali drugih posebnih aktih na temelju določb tega statuta.

V sistemu družbene samozaščite delujejo upravni organi, organi državne in javne varnosti in drugi državni organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj in prekrškov avtonomno v temelju zakonitih predpisov in zakonitosti pooblastil.

Pri izvajanju njihovih nalog jim delovni ljudje v interesu lastne varnosti in varnosti ter neoviranega razvoja socialistične samoupravne jugoslovanske skupnosti delovnih ljudi ter narodov in narodnosti vsestransko pomagajo.

139. člen

Delovni ljudje spremljajo izvrševanje pravic in dolžnosti delovnih ljudi v sistemu družbene samozaščite, sprejemajo sklepe in določene naloge na zborih delavcev TOZD, na zborih občanov krajevnih skupnosti in v organizacijah SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacijah na temelju poročil njihovih delovnih, izvršilnih in drugih teles in na temelju poročil upravnih organov javne in državne varnosti in v drugih.

140. člen

V občini se ustanovi svet za vprašanja družbene samozaščite z odlokom skupščine. Svet usmerja ter usklajuje aktivnost delovnih ljudi in vseh nosilcev družbene samozaščite v občini.

Svet sestavljajo delegati, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščine, krajevnih, delovnih in interesnih skupnosti.

IV. TEMELJI SKUPŠČINSKEGA SISTEMA

141. člen

Delovni ljudje v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah oblikujejo svoje delegacije zaradi neposrednega uresničevanja svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti in organizirane udeležbe pri opravljanju funkcij skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

142. člen

V temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih oblikujejo delegacije:

1. delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, ki opravljajo zadeve skupnega pomena za več temeljnih organizacij združenega dela,

2. delovni ljudje, ki delajo v kmetijskih, obrtnih in podobnih dejavnostih z delovnimi sredstvi, na katerih je lastninska pravica, skupaj z delavci, s katerimi združujejo svoje delo in delovna sredstva, organizirani v skupnosti in druge z zakonom določene oblike združevanja,

3. delovni ljudje v delovnih skupnostih državnih organov, družbenopolitičnih organizacijah in društev ter v drugih delovnih skupnostih, ki niso organizirane kot organizacije združenega dela, kot tudi aktivne vojaške osebe in civilne osebe v službi v oboroženih silah v SFRJ, na način določen z ustavo in zakonom,

4. delovni ljudje v krajevnih skupnostih.

Delegacije oblikujejo tudi delovni ljudje, ki trajno delajo v delu temeljne organizacije združenega dela, ki ni na območju občine, na katerem je sedež te organizacije.

143. člen

V temeljni organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti z majhnim številom delovnih ljudi opravljajo funkcijo delegacije vsi delovni ljudje (do 30 delavcev).

144. člen

V družbenopolitičnih organizacijah opravljajo funkcije delegacij njihova izvoljena telesa, določena z njihovimi statuti oziroma z drugimi sklepi.

145. člen

Dve ali več delegacij temeljnih samoupravnih družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti, ki niso organizirane kot organizacije združenega dela, kot tudi aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ lahko oblikuje skupno delegacijo, v skladu z zakonom oziroma odlokom občinske skupščine.

146. člen

Dve ali več delegacij temeljni hsamoupravnih organizacij oziroma skupnosti povezanih z delom in drugimi skupnimi interesi v združenem delu v procesu reprodukcije oziroma z interesi v občini, ki jim glede na merila, določena v tem statutu ne pripada delegatsko mesto v zboru združenega dela občinske skupščine, se združujejo v konferenco delegacij, zaradi delegiranja skupnega delegata v zbor združenega dela občinske skupščine, obravnavanja vprašanj iz pristojnosti občinske skupščine, določanja skupnih smernic za delegate in zaradi uresničevanja drugih svojih pravic in dolžnosti v zvezi z opravljanjem funkcij občinske skupščine.

Konference delegacij se oblikujejo s sporazumi, ki jih sklenejo temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti, ki so te delegacije izvolile na podlagi odloka občinske skupščine.

Če do roka, ki je določen za oblikovanje konferenc delegacij, niso sklenjeni sporazumi o oblikovanju konference, se konferenca oblikuje z odlokom občinske skupščine.

147. člen

Vsaka delegacija ali več delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, povezanih z delom in drugimi skupnimi interesi oziroma z interesi v družbenopolitični skupnosti delegira iz svojega sestava glede na vprašanja, ki se obravnavajo v občinski skupščini ali njenih organih svoje delegate tako, kot smatra, da bodo najbolje zastopali interese njene organizacije ali skupnosti.

Delegacija ali več delegacij lahko določi:

1. stalnega delegata, ki zastopa interese organizacij ali skupnosti v vseh primerih ali v tistih primerih, ko ni posebej določen drug delegat (velja za primere, ko več manjših delovnih organizacij predstavlja delegacijo),

2. stalne delegate, ki so določeni za posamezna področja, ki jih obravnava občinska skupščina,

3. delegata za posamezne seje zbora občinske skupščine ali drugega organa,

4. delegata za določene zadeve, ki je na dnevnem redu seje zbora občinske skupščine ali drugega organa.

Za delo v stalnih organih občinske skupščine se praviloma določijo člani izmed stalnih delegatov.

148. člen

Volilno pravico, glasovanje za volitve in odpoklic članov delegacije ureja zakon.

149. člen

Pri opravljanju svoje funkcije ima delegacija zlasti naslednje pravice in dolžnosti:

1. samostojno ali skupaj z delegacijami drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, v skladu z zakonom delegira iz svojega sestava delegate v zbor občinske skupščine,

2. z delegatom obravnava vprašanja, na katerih ima temeljna samoupravna organizacija oziroma skupnost interes, ki se obravnavajo in o katerih odloča v skupščini zaradi sporazumevanja z drugimi delegati in zaradi zavzemanja stališč in drugih samoupravnih skupnosti,

3. sodelujejo prek delegatov v celotnem delu in odločajo v skupščini,

4. spremljajo delo skupščine in delegatov in obveščajo temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti o vprašanjih, ki se obravnavajo in o katerih se odloča v skupščini,

5. v skladu s statutom temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti predlaga v obravnavo tej organizaciji oziroma skupnosti vprašanja, na katerih ima samoupravna skupnost in delovni ljudje v njej poseben interes pred odločanjem v skupščini,

6. daje prek delegatov pobude za obravnavanje posameznih vprašanj in predloge za sprejemanje aktov in odločitev v skupščini v skladu z zakonom oziroma tem statutom in uresničuje druge pravice določene s poslovníkom skupščine.

Delegacija opravlja lahko tudi druge zadeve v odnosih z drugimi samoupravnimi organi, organizacijami in skupnostmi, za katere jo temeljna samoupravna organizacija oziroma skupnost pooblasti s svojim aktom.

150. člen

Delegacija ima zaradi zadev, v katerih njen delegat odloča v skupščini tudi pravice:

a) povabiti na svojo sejo poslovodni individualni ali kolegijski organ svoje samoupravne organizacije

oziroma skupnosti ter zahtevati od njega poročilo, mnenje ali stališče v kaki zadevi,

b) dati pobude ali predlog, da se skliče skupna seja z delavskim svetom temeljne organizacije združenega dela ali drugim organom samoupravljanja.

Delegat posameznega zbora občinske skupščine ima pravico, da se udeleži seje izvršnega sveta ali drugih organov skupščine skupnosti, kadar obravnava zadeve, ki so bistvenega pomena za njegovo samoupravno organizacijo ali skupnost.

151. člen

Delegacija je dolžna obveščati temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti o svojem delu in o delu delegata v skupščini in je za svoje delo odgovorna tej organizaciji oziroma skupnosti.

Organizacija socialistične zveze delovnega ljudstva oziroma organizacija sindikata je dolžna prispevati k ustvarjanju pogojev za odgovorno delo delegacije.

Delegacija lahko vsako vprašanje predloži v obravnavo temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti.

Delegacija je dolžna obravnavati vprašanja, določena s statutom ali drugim splošnim aktom, ki jih njej predloži delavski svet oziroma drug ustrezen organ upravljanja temeljne organizacije združenega dela oziroma druge delovne skupnosti je dolžna obravnavati vprašanja, določena s statutom ali splošnim aktom, ki mu jih predloži delegacija.

Delegacija krajevne skupnosti je dolžna obravnavati vprašanja določena s statutom, ki jih njej predloži konferenca krajevne skupnosti oziroma drug ustrezen organ samoupravljanja krajevne skupnosti, konferenca krajevne skupnosti oziroma drug ustrezen organ samoupravljanja krajevne skupnosti je dolžna obravnavati vprašanja določena s statutom, ki mu jih predloži delegacija.

152. člen

Delegacija sodeluje z delegacijami drugih samoupravnih organizacij in skupnosti zaradi sporazumnega oblikovanja skupnih rešitev o vprašanjih iz pristojnosti občine in sporazumnega reševanja drugih vprašanj, ki so v skupnem interesu. Zaradi vsestranskega spoznanja interesov svoje samoupravne organizacije oziroma skupnosti, skupnih interesov teh organizacij in s skupnostmi in širših družbenih interesov, sodeluje delegacija pri svojem delu z družbenopolitičnimi organizacijami in uporablja rezultate strokovnega in znanstvenega dela.

153. člen

Delegat ima na zasedanju zbora pravico predlagati zboru, katerega član je, naj obravnava vprašanje, ki se nanaša na upravne organe, na izvrševanje zakonov ali na delo upravnih organov.

Določeno število delegatov ima pravico, da v skladu s poslovníkom predlaga izvolitev, imenovanje ali razrešitev funkcionarjev v skupščini.

Delegat ima na zasedanju zbora pravico obrniti se na predstojnike posameznih upravnih organov, z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti.

154. člen

Delegat ima pravico zahtevati na zasedanju zbora pojasnilo od predstojnikov upravnega organa, ta mora dati delegatu zahtevano pojasnilo.

Od državnih organov, od organizacij združenega dela in od organizacij upravnih organov, ki so v območju občine ima pravico zahtevati podatke, ki so mu potrebni za njegovo delo v skupščini samoupravne skupnosti.

155. člen

Člani delegacij in delegacije so lahko odpoklicani v skladu z zakonom.

Člani delegacije ali delegacija imajo pravico dati odstavko.

156. člen

Če v tem statutu posamezna vprašanja delegatskih razmerij niso urejena ali pa so urejena nerazumljivo jih v skladu z ustavo in zakonom precizira s posebnim aktom občinska skupščina na skupni seji vseh zborov.

V. OBČINSKA SKUPŠČINA, NJENI ORGANI IN DELOVANJE

157. člen

Občinska skupščina je organ družbenega samoupravljanja in najvišji organ oblasti v občini v okviru pravic in dolžnosti občine.

1. DELOVNO PODROČJE OBČINSKE SKUPŠČINE

158. člen

Občinska skupščina zlasti:

1. utrjuje samoupravne socialistične odnose in sistem z oblikami družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja,

2. določa skupno politiko gospodarskega razvoja ter spremlja, usmerja in usklajuje vso politiko v občini,

3. usmerja in zavezuje samoupravne nosilce za oblikovanje razvojnih programov in družbenih planov,

4. spremlja izvajanje planov, daje priporočila in po potrebi samoupravne ukrepe,

5. določa splošno smer urbanizacije prostorskega urejanja in varstvo človekovega okolja s prostorskimi plani,

6. odloča o vseh tistih vprašanjih, ki so v tem statutu zapisane kot zadeve občine in niso konkretizirane, kateri organ jih rešuje.

159. člen

V skupščini občine Vrhnika, se oblikujejo:

1. zbor združenega dela kot zbor delegatov delovnih ljudi v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in delovnih skupnostih,

2. zbor krajevnih skupnosti kot zbor delegatov delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih,

3. družbenopolitični zbor kot zbor delegatov delovnih ljudi in občanov, organiziranih v družbenopolitične organizacije.

2. SESTAVA ZBORA ZDRUŽENEGA DELA (ZZD)

160. člen

Zbor združenega dela šteje 255 delegatov in sicer:

z gospodarskega področja	15 delegatov
obrti in obrti podobne dejavnosti	2 delegata
s prosvetnokulturnega področja	3 delegati
s socialno-zdravstvenega področja	2 delegata
iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij, društev in drugih skupnosti, ki niso organizirane kot organizacije združenega dela	1 delegata
izmed članov delegacije, ki jo izvolijo aktivne vojaške osebe in civilne osebe v službi oboroženih sil SFRJ	1 delegata
s kmetijske dejavnosti	1 delegata

3. SESTAVA ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI (ZKS)

161. člen

Zbor krajevnih skupnosti šteje 16 delegatov.

V zboru krajevnih skupnosti ima vsaka krajevna skupnost po enega delegata, razen krajevne skupnosti Vrhnika, ki ima 3 delegate in krajevne skupnosti Borovnica, ki ima 2 delegata.

4. SESTAVA DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA (DZP)

162. člen

Družbenopolitični zbor šteje 16 delegatov.

Delavci, drugi delovni ljudje in občani, organizirani v občinske organizacije Zvezekomunistov, Socialistične zveze, Zveze sindikatov, Zveze združenj borcev NOV in Zveze mladine z dogovorom v okviru občinske organizacije SZDL določijo koliko delegatov ima posamezna organizacija v tem zboru.

5. DELEGIRANJE DELEGATOV V ZZD IN ZKS

163. člen

Delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti delegirajo iz svojega sestava enega ali več delegatov ZZD oziroma v ZKS občinske skupščine glede na vprašanja, ki se obravnavajo na zboru.

Občinska skupščina z odlokom uredi katere delegacije temeljnih organizacij združenega dela, delovne organizacije in skupnosti ter krajevne skupnosti delegirajo enega ali več delegatov v ustreznih zbor občinske skupščine, ter po potrebi še druga vprašanja v zvezi delegiranja delegatov.

6. DELOVNO PODROČJE ZZD, ZKS in DPZ

164. člen

Zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor enakopravno odločajo:

- o spremembi statuta,
- o družbenem planu občine,
- o razpisu občinskega referenduma,
- o poslovníku občinske skupščine,
- o drugih zadevah, ki jih določa zakon in statut.
- zadeve samoupravnih interesnih skupnosti.

165. člen

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti enakopravno sprejemata odloke in druge splošne akte, ki se nanašajo na:

- družbenoekonomski razvoj občine in uresničevanje z družbenimi plani začrtane politike,
- družbeno kontrolo cen proizvodov in storitev,
- višino davkov, prispevkov in taks,
- proračun in njegovemu zaključnemu računu,
- zadeve samoupravnih interesnih skupnosti,

6. začasne ukrepe zoper organizacije združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in druge samoupravne organizacije,

7. vprašanja politike razvoja na vseh področjih dejavnosti posebnega družbenega pomena,

8. medobčinsko sodelovanje in medobčinske odnose,

9. organizacijo ljudske obrambe, javne varnosti ter družbene samozaščite v občini,

10. varnost prometa, varstvo pred požari in naravnimi nesrečami,

11. gospodarjenje s prostorom, prostorsko in urbanistično planiranje,

12. varstvo narave in človekovega okolja,

13. načela za organizacijo krajevnih skupnosti,

14. področja prostorskega urejanja naselij,

15. področja urejanja in oddajanja stavbnih zemljišč in izkoriščanja zemljišč in stvari v splošni rabi,

16. ustanavljanje in organiziranje občinskih organov in njihovih služb,

17. občinski praznik,

18. podelitve naziva častnega občana občine Vrhnika, domicila v občini Vrhnika in priznanja občine Vrhnika »Plaketa pisatelja Ivana Cankarja«.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti dajeta smernice za delovanje skupine delegatov, za odločanje v stvareh, ki sodijo v pristojnost zbora občin oziroma zbora združenega dela skupščine Socialistične republike Slovenije.

8. ODLOČANJE PRISTOJNE SKUPŠČINE SIS

166. člen

Skupščine temeljnih samoupravnih skupnosti za območje občine na področju vzgoje in izobraževanja, kulture, zdravstva in socialnega varstva enakopravno z enotnim zborom združenega dela in zborom krajevnih skupnosti sprejemajo odloke in druge splošne akte, ki se nanašajo na vprašanja s teh področij.

Skupščine samoupravnih skupnosti otroškega varstva, stanovanjskega gospodarstva in skupščine drugih samoupravna interesni skupnost o takih vprašanjih ne določajo enakopravno z enotnim zborom združenega dela in zborom krajevnih skupnosti o posameznih vprašanjih, s katerimi se urejajo temeljna vprašanja na teh področjih.

Pristojni zbori občinske skupščine samostojno sprejemajo odločitve, s katerimi se začasno uredijo vprašanja, od katerih je bistveno odvisno delo samoupravne interesne skupnosti za območje občine, če samoupravna interesni skupnost o takih vprašanjih ne odloči, ter samostojno sprejemajo z zakonom določene začasne ukrepe nasproti samoupravnim skupnostim za območje občine v primerih in pod pogoji, ki veljajo za sprejemanje takih ukrepov nasproti organizacijam združenega dela.

9. DELOVNO PODROČJE DPZ

167. člen

Družbenopolitični zbor enakopravno sprejema odloke in druge splošne akte s pristojnim zborom oziroma s pristojnima zboroma, ki se nanašajo:

1. vprašanja družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema in socialističnih samoupravnih odnosov ter njihovo varstvo,

2. cilje in osnovna razmerja družbenoekonomskega razvoja občine, ki so vsebovani v aktih dolgoročnih in srednjeročnih družbenoekonomskih usmeritvah ter v aktih v tekoči družbenoekonomski politiki.

168. člen

Družbenopolitični zbor sodeluje v postopku sprejemanja odlokov in drugih splošnih aktov z zborom združenega dela in zborom krajevnih skupnosti tako, da daje zboroma stališče v zadevah, ki se nanašajo na:

1. samoupravno socialistično usmeritev razvoja na vseh področjih družbenega dela,

2. vprašanja usmerjanja delitve dohodka in osebnih dohodkov,

3. načela za organizacijo samoupravnih interesnih skupnosti in medsebojna razmerja delavcev na teh področjih.

10. DELOVNO PODROČJE ZBORA ZDRUŽENEGA DELA

169. člen

Zbor združenega dela samostojno:

1. obravnava vprašanja združenega dela,

2. spremlja razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov,

3. vzpodbuja samoupravno sporazumevanje in sodeluje pri družbenem dogovarjanju,

4. razvija sodelovanje temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela in skupnosti na teh področjih,

5. spremlja plan razvoja temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela,

6. analizira področja gospodarstva,

7. daje organizacijam združenega dela in samoupravnim skupnostim in drugim skupnostim priporočila,
8. sprejema sklepe za izvajanje sprejete politike,
9. opravlja druge zadeve, če tako določa zakon ali ta statut.

11. DELOVNO PODROČJE ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

170. člen

Zbor krajevne skupnosti samostojno:

1. za zagotovitev enotnih pogojev potrošnikov določa cene komunalnih storitev,
2. sprejema poročila upravnih organov skupščine, občinskega sodišča, javnega tožilca, javnega pravobranilstva, družbenega branilca samoupravljanja, sodnika za prekrške in drugih organov,
3. sprejema stališča in daje temeljnim organizacijam združenega dela in samoupravnim interesnim skupnostim priporočila.

171. člen

Odlok oziroma drug akt, ki ga sprejme ta zbor združenega dela in zbor krajevne skupnosti, kateremu daje stališča družbenopolitični zbor, je sprejet, če sta ga zbor sprejela v enakem besedilu in v skladu s stališčem družbenopolitičnega zbora. Če zbor sprejmeta besedilo odloka oziroma drugega splošnega akta v nasprotju s stališčem družbenopolitičnega zbora sta dolžna neusklajeno vprašanje ponovno proučiti in o njem odločiti. Četudi po ponovnem odločanju ne pride do uskladitve neusklajenega vprašanja postavijo vsi trije zbori skupno komisijo, v katero izvoli vsak zbor enako število članov. Skupna komisija pripravi predlog za uskladitev spornih vprašanj.

Če se skupna komisija ne sporazume ali če ne sprejmejo njenega sporazumnega predloga, se obravnava predlog na skupni seji zborov. Če se tudi na skupni seji zbori ne zedinijo, se predlog odloži z dnevnega reda. Predlog se lahko ponovno da na dnevni red po preteku 6 mesecev na predlog enega zbora ali izvršnega sveta občinske skupščine, po sklepu zborov pa lahko še prej.

Dokler se pristojni zbor oziroma pristojna zborna ne zedinita o spornem vprašanju, ne moreta pristojni zbor oziroma pristojna zborna urediti tega vprašanja z odlokom oziroma drugim splošnim aktom.

12. ZZD, ZKS IN DPZ NA SKUPNI SEJI

172. člen

Zbor združenega dela, zbor krajevni skupnosti in družbenopolitični zbor na skupni seji:

1. volijo in razrešujejo predsednika skupščine,
 2. volijo skupine delegatov za zbor občin in zbor združenega dela skupščine socialistične republike Slovenije,
 3. volijo in razrešujejo člane izvršnega sveta,
 4. volijo in razrešujejo predsednika ter sodnike občinskega sodišča,
 5. volijo in razrešujejo sodnika za prekrške, javnega pravobranilca, družbenega branilca samoupravljanja in druge funkcionarje, ki jih določajo zakoni, odloki ali samoupravni splošni akti.
- Skupna seja teh zborov je sklepčna, če se je udeleži dve tretjini delegatov vseh zborov.

173. člen

Predlog o izvolitvi, imenovanju ali razrešitvi občinskih funkcionarjev je sprejet, če so ta predlog sprejeli zbori, ki o izvolitvi imenovanju ali razrešitvi teh funkcionarjev odločajo enakopravno.

Če predloga ne sprejme eden od zborov, predloži komisija za volitve, in imenovanja oziroma drug pooblaščen predlagatelj nov predlog.

174. člen

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja samostojno obravnava vprašanja s tem področij, spremlja stanje in razvoj, zavzema stališča, sprejema sklepe in daje pobude za izvajanje politike, predpisov in drugih splošnih aktov občinske skupščine, obravnava stanje kadrov in potrebe po kadrih, vzpodbuja samoupravno sporazumevanje in sodeluje pri družbenem dogovarjanju, razvija sodelovanje in usklajuje odnose temeljnih organizacij združenega dela, samoupravnim interesnim skupnostim in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim priporočila o teh vprašanjih.

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja zahteva od izvršnega sveta skupščine poročila in mu postavlja vprašanja.

175. člen

Vsak zbor, ki ne sodeluje pri odločanju o posameznem vprašanju ima pravico, da razpravlja o tem vprašanju in zavzema stališča in daje svoje predloge pristojnim zborom, če gre za vprašanja, ki imajo poseben pomen za izvrševanje njegovih nalog.

Pristojni zbori morajo pred odločitvijo razpravljati o stališčih in predlogih tega zbora.

Če pristojni zbor oziroma pristojna zborna s takim stališčem oziroma predlogom ne soglašata je lahko odlok ali drugi akt, na katerega se tako stališče oziroma predlog nanaša, sprejet šele, ko se opravi postop-

pek, določen s poslovníkom občinske skupščine po katerem razpravljata o spornem vprašanju pristojni zbor oziroma pristojna zborna in zbor, ki je dal stališča oziroma predlog.

176. člen

S poslovníkom občinske skupščine se natančneje določijo delovna področja zborov soodločanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti z zbori skupščine in način usklajevanja njihovega dela, ter delovna področja organov skupščine (svetov, odborov in komisij).

13. SPREJEMANJE PREDPISOV IN DRUGIH AKTOV

177. člen

Odlok, drug predpis ali akt, lahko predlaga vsak delegat svojemu zboru, izvršni svet, skupščina občinske samoupravne interesne skupnosti, komisija skupščine in najvišji samoupravni organ krajevne skupnosti.

Predstojniki občinskih upravnih organov lahko predlagajo občinski skupščini odlok, predpis ali drug akt iz svojega delovnega področja.

178. člen

Vsak zbor lahko predlaga izdajo odloka ali drugega predpisa oziroma akta v zadevah, ki spadajo v področje drugega zbora.

Zahtevo za izdajo odloka lahko predlagajo tudi samoupravne organizacije in skupnosti družbenopolitične organizacije, društva in občani.

179. člen

Vsak zbor občinske skupščine veljavno sklepa z večino glasov navzočih delegatov na seji, na kateri je navzoča večina vseh delegatov v zboru, če se s tem statutom zahteva posebna večina.

Glasovanje je javno. Če zbor v skladu s poslovnikom tako sklene se glasuje tajno.

180. člen

Vsak zbor zaseda in odloča ločeno na svoji seji. Zbori, ki enakopravno sodelujejo pri sprejemanju odloka ali drugega akta, lahko sklenejo, da bodo odlok oziroma akt obravnavili ali pa tudi sprejeli skupaj. Če zbori sklenejo, da bodo odločali skupaj, glasujejo delegati vsakega zbora posebej.

Predsednik občinske skupščine lahko v sporazumu s predsedniki zborov, skliče sejo zborov, na kateri zbori skupaj obravnavajo vprašanja, ki so skupnega pomena za zborna.

181. člen

Pristojni zbor lahko zahteva od drugega zbora mnenja o predlogih zakonov in drugih vprašanjih. Pristojni zbor mora obravnavati tako mnenje in zavzeti do njega stališče.

182. člen

Pristojni zbor lahko sklene, da se predlog odloka da v javno obravnavo ali pa, da se k obravnavi predloga, odloka ali drugega akta povabijo predstavniki samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev.

183. člen

Odlok oziroma drug akt, pri katerega sprejemanju enakopravno sodelujejo zbori oziroma zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti je sprejet, če so ga zbori oziroma zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti sprejeli v enakem besedilu.

Če se zbori oziroma zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti po dveh zaporednih obravnavah spornega vprašanja ne zedinijo glede besedila predloga odloka ali drugega akta, postavijo skupno komisijo, v katero izvoli vsak zbor in skupščina samoupravne interesne skupnosti enako število članov. Skupna komisija pripravi predlog za uskladitev spornih vprašanj.

Če se skupna komisija ne sporazume ali če zbori oziroma skupščina samoupravne interesne skupnosti ne sprejmejo njenega sporazumnega predloga, se predlog odloži z dnevnega reda. Predlog se lahko ponovno da na dnevni red po preteku 6 mesecev na predlog enega zbora ali skupščine samoupravne skupnosti ali izvršnega sveta skupščine, po sklepu zborov oziroma zborov in skupščine samoupravne interesne skupnosti pa lahko že prej.

14. PREDSEDNIK SKUPŠČINE OBČINE

184. člen

Občinska skupščina izvoli izmed sebe predsednika. Skupščina izvoli predsednika na podlagi kandidature, ki jo vloži najmanj 10 delegatov po poprej opravljenem postopku v Socialistični zvezi delovnega ljudstva.

Glasovanje se opravi na podlagi liste, na kateri se po vrstnem redu, kakor so bili predlagani zapisani kandidati. Izvoljen je kandidat, ki je prejel največje število glasov. Če število za posameznega kandidata oddanih glasov ne doseže več kot polovico vseh navzočih delegatov, se glasovanje ponovi s tem, da se z liste črta kandidata, ki je na predhodnem glasovanju dobil manjše število glasov.

Predsednik ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za to dolžnost.

185. člen

Predsednik občinske skupščine ima naslednje pravice in dolžnosti:

1. predstavlja občinsko skupščino,
2. sklicuje in vodi skupne seje vseh zborov občinske skupščine,
3. sklicuje in vodi skupno sejo zbora združenega dela in zbora krajevni skupnosti ter skupne seje zborov združenega dela, zbora krajevni skupnosti in družbenopolitičnega zbora,
4. skrbi, da se dela po skupščinskem poslovniku,
5. skupaj s predsedniki zborov razlaga določbe
6. skupaj s predsedniki zborov sprejema stališča skupščine,

poslovníkov skupščine in zborov glede pristojnosti o drugih s poslovníkom določenih vprašanjih, ki so skupnega pomena za delo zborov,

7. opravlja druge zadeve, ki so mu dane s poslovníkom skupščine, s tem statutom ali na podlagi zakonitih predpisov.

Če je predsednik občinske skupščine zadržan, ga nadomešča eden izmed predsednikov zbora občinske skupščine po vrstnem redu, kot ga le-ta sama določi.

15. PREDSEDNIKI ZBOROV

186. člen

Vsak zbor izvoli izmed sebe predsednika zbora in enega ali dva namestnika predsednika zbora. Izvolitev se izvrši na podlagi kandidature, ki jo vloži najmanj pet delegatov po enakem postopku, kot je določen za predsednika občinske skupščine.

Predsednik zbora ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen.

187. člen

Predsednik zbora:

1. sklicuje in vodi seje zbora,
2. podpisuje resolucije, deklaracije in priporočila zbora,
3. skrbi, da se dela po poslovniku zbora,
4. opravlja druge zadeve, ki so določene s tem statutom, s poslovníkom občinske skupščine ali poslovníkom zbora.

188. člen

Predsednik zbora mora sklicati sejo zbora, če to zahteva:

1. predsednik občinske skupščine,
2. predsednik izvršnega sveta in izvršni svet,
3. petina delegatov zbora.

Če predsednik zbora ne skliče seje, ki bi jo moral sklicati, jo lahko skliče na zahtevo skupine delegatov zbora, ki predstavlja vsaj eno četrtino vseh delegatov zbora, predsednik občinske skupščine.

189. člen

Delegacija oziroma konferenca delegacij, katere član je izvoljen za funkcionarja občinske skupščine ali njenega zbora, ima pravico, da pošlje v skupščino drugega svojega člana.

V primeru, da delegacija oziroma konferenca delegacij ne uporabi pravice iz 1. odstavka tega člena, izgubi funkcionar pravico do glasovanja.

16. SVET ZA LJUDSKO OBRAMBO OBČINE

190. člen

Med vojno vodi splošni ljudski odpor na območju občine in odloča o vseh vprašanjih iz pristojnosti občinske skupščine, če se občinska skupščina ne more sestati, svet za ljudsko obrambo občine.

Občinska skupščina z odlokom uredi zadeve sveta za ljudsko obrambo.

Svet za ljudsko obrambo občine priloži sprejete splošne akte v potrditev občinski skupščini brž, ko se ta lahko sestane.

17. STALNA IN OBČASNA TELESNA OBČINSKE SKUPŠČINE

191. člen

Za proučevanje posameznih vprašanj iz pristojnosti skupščine zlasti pa predlogov, predpisov in drugih aktov, ima občinska skupščina ali posamezni zbor stalna ali občasna delovna mesta.

192. člen

Občinska skupščina ima naslednje stalne komisije in odbore:

1. komisija za družbeni nadzor,
2. komisija za prošnje in pritožbe,
3. komisija za odlikovanja in priznanja,
4. komisija za volitve in imenovanja,
5. komisija za zadeve borcev in invalidov NOV,
6. odbor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu,
7. komisija za ugotavljanje izvora premoženja.

a) komisija za družbeni nadzor

193. člen

Komisija za družbeni nadzor proučuje splošna vprašanja pri izvajanju politike in zakonov, drugih predpisov in aktov, vprašanja v zvezi z razpolaga-

njem z družbenimi sredstvi in delitvijo dohodka in z načinom izpopolnjevanja pravic in dolžnosti državnih organov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij ter skupnosti. Komisija za družbeni nadzor izvaja družbeni nadzor v sodelovanju organov upravljanja in organi samoupravne kontrole v organizacijah združenega dela, drugih samoupravnih organizacijah ter skupnostih ter tako vpliva na razvoj odgovornosti socialističnih načel v samoupravljanju, poslovanju in razpolaganju z družbenimi sredstvi.

b) komisija za prošnje in pritožbe

194. člen

Komisija za prošnje in pritožbe obravnava prošnje, pritožbe in predloge, ki jih občani in organizacije združenega dela pošiljajo občinski skupščini, pregleda njihovo utemeljenost in daje predloge, kako naj se posamezna zadeva reši, predlaga ukrepe, ki jih je treba sprejeti, da se odpravi ugotovljene nepravilnosti v delu organov občinske skupščine, v organizacijah združenega dela in v drugih organizacijah, proučuje in sodeluje pri obravnavanju pojavov in problematike dela občinskih organov in organizacij.

Komisija lahko pri obravnavi posameznega primera zasliši stranko oziroma predstavnika organa ali organizacije, v kateri delovno področje zadeva spada, lahko pa tudi zahteva, da se ji predložijo na vpogled spisi. Komisija lahko zaradi odprave ugotovljenih nepravilnosti ali zaradi ugotovitve predloga ali prošnje samostojno daje priporočila.

c) komisija za odlikovanja in priznanja

195. člen

Komisija za odlikovanja in priznanja zbira od TOZD, DO, SKUPNOSTI, KS, SIS in drugih organizacij in društev predloge za odlikovanja delovnih ljudi in občanov ter organizacij in društev, daje o teh mnenja in predloge posreduje pristojnim organom.

Komisija zbira in oblikuje predloge o podelitvi priznanj in občinskih in drugih nagrad posameznikom, TOZD, DO, KS, SIS in drugim organizacijam ter društvom za uspehe pri prizadevanjih za razvoj in napredek gospodarskega in družbenega razvoja občine.

d) komisija za volitve in imenovanja

196. člen

Komisija za volitve in imenovanja obravnava vprašanja v zvezi z volitvami, imenovanjem in razrešitvami iz pristojnosti občinske skupščine ter daje ustrezne predloge. Komisija obravnava splošna vprašanja kadrovske politike po načelih, ki jih sprejme skupščina ter usmerja in vodi kadrovsko politiko v občini. Odloča o stalnih in občasnih nagradah predsednika občinske skupščine. Članov izvršnega sveta, komisij in delegatov, določa osebni dohodek predsedniku občinske skupščine, predsedniku izvršnega sveta in predstojnikom samostojnih upravnih organov občinske skupščine.

Komisija opravlja še druge zadeve, če jo za to pooblasti občinska skupščina.

e) komisija za zadeve invalidov in borcev NOV

197. člen

Spremlja problematiko invalidov in borcev NOV, usklajuje prizadevanja družbenih činiteljev in v sodelovanju z njimi predlaga ukrepe za izpolnitev sistema družbene skrbi za invalide in borce NOV.

Komisija obravnava predloge občinskih predpisov s tega področja in tudi sama daje predloge za izdajo takih predpisov.

Komisija obravnava in odobrava stanovanjska posojila borcem, priznavalnine in druge pomoči invalidom in borcem, daje predloge za predčasne upokojitve borcev, obravnava še druge tekoče probleme invalidov in borcev in jih skuša rešiti ali pa predlaga rešitve pristojnim organom.

Komisija je pooblaščen organ iz 54. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS, št. 13/72).

Predsednik komisije izdaja odločbe za izvršitev sklepov komisije.

f) odbor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

198. člen

Delovno področje odbora določa odlok o ustanovitvi sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Vrhnika (Uradni list SRS, št. 28-65/72). Beseda svet se v odloku preimenuje v ODBOR.

g) komisija za ugotavljanje izvora premoženja

199. člen

Komisija ima poleg vodenja posebnih postopkov zlasti še naslednje naloge:

1. spremlja in proučuje pojave nesorazmernega pridobivanja premoženja in trošenja sredstev,
2. opozarja pristojne organe na pojave, kjer so znaki, da je bilo premoženje pridobljeno z davčnimi zatajitvami, drugimi kaznivimi dejanji in drugimi kršitvami predpisov,

3. opozarja samoupravne organe in druge organe na pojave ustvarjanja premoženja in pridobivanja dohodka, ki ne izvira iz dela in je v nasprotju s socialističnimi moralnimi načeli.

Druge pravice in dolžnosti za delovanje komisije določa zakon in predpisi občinske skupščine.

Komisijo sestavljajo predsednik in najmanj štirje člani. Predsednika in člane komisije ter njihove namestnike imenuje občinska skupščina.

Strokovno operativne in tehnične naloge komisije opravlja TAJNIK komisije, ki ga imenuje in razrešuje občinska skupščina.

h) mandatno imunitetne komisije

200. člen

Stalna delovna telesa posameznih zborov so mandatno imunitetne komisije posameznih zborov ter drugih teles, ki jih določa posamezni zbor.

Mandatno imunitetna komisija zbora samostojno odloča o verifikaciji pooblastil delegatov na zasedanju zbora in o imuniteti vprašanja delegatov.

Mandatno imunitetna komisija ZZD ima predsednika in dva člana enako mandatno imunitetna komisija ZKS oziroma ZPZ.

i) občasna delovna telesa

201. člen

Občasna delovna telesa oblikuje občinska skupščina ali posamezni zbor z odlokom ali sklepom.

Predsednik občinske skupščine v izjemnih primerih lahko ustanovi občasne komisije, jim določi naloge in imenuje njihove člane. Predsednik predloži ustanovitve občasne komisije na prvo sejo občinske skupščine.

j) pravice delovnih teles

202. člen

Delovna telesa občinske skupščine ali zbora lahko zahtevajo od predstojnika upravnega organa, da da poročilo o izvajanju odlokov občinske skupščine. Lahko zahtevajo, da ustno ali pisмено odgovorijo na vprašanja in dajo pojasnilo.

Delovna telesa občinske skupščine ali zbora lahko zahtevajo obvestila in pojasnila tudi od drugih državnih organov, samoupravnih organizacij, interesnih in drugih samoupravnih skupnosti ter tudi lahko izvajajo ankete.

18. IZVRŠNI SVET OBČINSKE SKUPŠČINE

203. člen

Izvršni svet je izvršilni organ skupščine občine Vrhnika.

204. člen

Izvršni svet je odgovoren skupščini v okviru pravic in dolžnosti občine, za stanje na vseh področjih družbenega življenja, za izvajanje politike in izvrševanje predpisov in drugih splošnih aktov občinske skupščine, kot tudi za usmerjanje in usklajevanje dela upravnih organov.

Član izvršnega sveta ne more biti hkrati član delegacije.

205. člen

Izvršni svet sestavljajo predsednik in določeno število članov.

Predsednika in člane izvršnega sveta voli občinska skupščina na podlagi liste kandidatov, ki jo določi občinska organizacija Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Ob izvolitvi članov izvršnega sveta imenuje občinska skupščina na predlog občinske organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva izmed članov izvršnega sveta še predstojnike občinskih upravnih organov.

Člani izvršnega sveta so lahko predstojniki upravnih organov in drugi funkcionarji, ki so odgovorni za usklajevanje in usmerjanje dela posameznih upravnih organov.

Člani izvršnega sveta so predstojniki upravnih organov in drugi funkcionarji, ki so odgovorni za usklajevanje in usmerjanje dela posameznih upravnih organov ter druge osebe.

Predsednika in člane izvršnega sveta voli občinska skupščina za štiri leta.

Člani izvršnega sveta so lahko ponovno izvoljeni še za štiri leta.

Občinska skupščina lahko na predlog izvršnega sveta in mnenja komisije za volitve, in imenovanja izvoli člane izvršnega sveta ponovno še za štiri leta.

206. člen

Predsednik izvršnega sveta ima pravico predlagati občinski skupščini razrešitev posameznih članov sveta in izvolitev novih.

Razrešitev ali ostavka predsednika izvršnega sveta ali ostavka večine članov izvršnega sveta ima za posledico odstavo celotnega sveta.

Če izvršni svet kolektivno odstopi ali če mu je izglasovana nezaupnica ostane v svoji funkciji do izvolitve novega sveta.

207. člen

Izvršni svet:

1. skrbi za uresničevanje politike in izvrševanje odlokov, družbenega plana občine in drugih splošnih aktov občinske skupščine,

2. izdaja odredbe in druge predpise za izvrševanje občinskih odlokov, splošnih aktov občinske skupščine ter drugih predpisov, če so za to pooblaščen,

3. predlaga odloke in druge splošne akte iz pristojnosti občinske skupščine,

4. daje občinski skupščini mnenja o predlogih odlokov in drugih splošnih aktov, ki jih skupščina pošlje pooblaščenim predlagatelji,

5. predlaga družbeni plan občine,

6. predlaga občinski proračun in zaključni račun zaključnega proračuna,

7. izvršuje občinski proračun,

8. ustanavlja in odpravlja upravne organe, ki se ne ustanovijo z odlokom,

9. določa splošna načela za notranjo organizacijo občinskih upravnih organov,

10. ustanavlja strokovne organe za proučevanje in pripravo zadev iz svoje pristojnosti,

11. usklajuje in usmerja delo občinskih upravnih organov, da bi se zagotovilo izvajanje politike in izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov občinske skupščine, nadzoruje delo občinskih upravnih organov in odpravlja predpise teh organov, ki so v nasprotju z zakonom, drugim predpisom ali splošnim aktom občinske skupščine ali predpisom, ki jih je sam izdal zaradi izvršitve zakona, drugega predpisa ali splošnega akta, lahko pa pod pogoji, določenimi z zakonom, razveljavlja predpise teh organov,

12. opravlja druge zadeve, določene z zakonom in tem statutom.

208. člen

Izvršni svet dela in odloča o vprašanih iz svoje pristojnosti na seji.

Izvršni svet odloča z večino glasov navzočih članov.

209. člen

Predsednik izvršnega sveta predstavlja svet, sklicuje seje sveta in jim predseduje ter skrbi za izvajanje sklepov sveta.

Predsednika sveta v primeru odsotnosti ali daljše zadržanosti nadomestuje podpredsednik.

210. člen

Izvršni svet je dolžan obveščati občinsko skupščino o svojem delu.

Izvršni svet lahko predlaga pristojnemu zboru občinske skupščine, da se odloži obravnavanje predloga odloka ali drugega splošnega akta občinske skupščine ali da se zaradi obravnave določenega vprašanja oblikuje skupna komisija, sestavljena iz članov pristojnega zbora občinske skupščine, članov izvršnega sveta ali da se skliče seja pristojnega zbora občinske skupščine, na kateri bi izvršni svet razložil svoje stališče.

Izvršni svet je dolžan, da zborom na njihovo zahtevo da poročilo o izvajanju politike in o izvrševanju zakonov in drugih aktov skupščine socialistične republike Slovenije.

211. člen

Če izvršni svet meni, da ne bo mogel zagotoviti uresničevanja določene politike ali izvrševanja odloka ali drugega splošnega akta Skupščine občine, katerega izdaja se predlaga, ali da ne more prevzeti odgovornosti za opravljanje svoje funkcije, če ne bo sprejet predlagani odlok ali drugi splošni akt, katerega izdajo predlaga, lahko postavi vprašanje zaupnice.

Vsak zbor občinske skupščine lahko na predlog najmanj 10 delegatov v zboru postavi vprašanje zaupnice izvršnemu svetu.

Vprašanje zaupnice izvršnemu svetu mora občinska skupščina obravnavati.

Če skupščina občine Vrhnika izglasuje izvršnemu svetu nezaupnico, je ta dolžan odstopiti.

212. člen

Najmanj 10 delegatov, kateregakoli zbora občinske skupščine lahko v svojem zboru sproži interpelacijo, naj se obravnavajo posamezna politična vprašanja v zvezi z delom izvršnega sveta.

213. člen

Vsak član izvršnega sveta ima pravico sprožiti obravnavanje posameznih vprašanj iz pristojnosti sveta, dati pobudo za pripravo odlokov in drugih aktov, za katerih predlaganje je pristojen svet in predpisov, ki jih sama izdaja, ter predlagati svetu, naj določi načelna stališča in smernice za delo občinskih upravnih organov.

Član izvršnega sveta ima pravico in dolžnost, da v skladu s stališčem sveta, predstavlja svet v občinski skupščini.

214. člen

Člani izvršnega sveta uživajo enako imuniteto kot delegati v občinski skupščini.

O imuniteti člana izvršnega sveta odloča svet.

Občinski upravni organi izvajajo določeno politiko in izvršujejo zakone, druge predpise in splošne akte

19. OBČINSKI UPRAVNI ORGANI

215. člen

skupščine, izvajajo smernice skupščine, spremljajo stanje na določenem področju, odločajo o upravnih stvareh, opravljajo upravno nadzorstvo in druge upravne dejavnosti ter pripravljajo akte in opravljajo druge strokovne zadeve za zbere občinske skupščine in izvršni svet.

Upravni organi so samostojni v okviru svojih zakonskih pooblastil in za svoje delo odgovarjajo skupščini.

Upravni organi s svojim delom zagotavljajo učinkovito uresničevanje pravic in interesov delovnih ljudi, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Upravni organi sodelujejo med seboj in upravni organi drugih družbenopolitičnih skupnosti z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi o vprašanih, na katerih imajo te organizacije in skupnosti interes in zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu.

216. člen

Upravni organi občinske skupščine so:

1. Oddelek za gospodarstvo in finance

Opravlja vse upravne in strokovne zadeve iz občinske pristojnosti na področju industrije, rudarstva, gradbeništva, prometa, obrtništva, trgovine, gostinstva, turizma, urbanizma, komunale, stanovanjskih zadev, kmetijstva, gozdarstva, veterinarstva, lova, ribolova, delovnih razmerij, plana, analiz, statistike in poslovnih evidenc, proračuna, finančnega načrta uprave, zaključnega računa proračuna in finančnega načrta finančnih načrtov in zaključnih računov občinskih skladov, vodi premoženjsko-pravne zadeve in evidenco nepremičnin.

2. Oddelek za splošne zadeve in družbene službe

Opravlja vse upravne in strokovne zadeve iz občinske pristojnosti na področju zdravstva in zdravstvene preventive, socialnega varstva, borcev NOV in invalidov, šolstva, prosvete, kulture, telesne kulture in drugih splošnih zadev, spremlja temeljne samoupravne akte, temeljnih in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, skrbi za samoupravne akte delovne skupnosti upravnega organa, skrbi za pravilno vodenje upravnega postopka in opravlja še druge upravne zadeve iz občinske pristojnosti, ki po naravi stvari ne spadajo v noben drug upravni organ.

3. Oddelek za notranje zadeve

Opravlja vse upravne in strokovne zadeve iz občinske pristojnosti, ki jih določa zakon o notranjih zadevah in drugi predpisi.

4. Oddelek za narodno obrambo

Opravlja vse upravne in strokovne zadeve iz občinske pristojnosti, ki jih določa zakon o NO, SLO in drugi predpisi.

5. Davčna uprava

Opravlja vse upravne in strokovne zadeve iz občinske pristojnosti s področja odmere, evidentiranja in izterjavo prispevkov, davkov, taks, zbira in analizira podatke o odmeri, opravlja davčno inšpekcijo.

6. Geodetska uprava

Izvršuje vse upravne in strokovne zadeve iz občinske pristojnosti s področja geodetskih zadev.

7. Medobčinski oddelek za inšpekcijske službe

Opravlja vse upravne, strokovne in kontrolne naloge vseh inšpekcijskih opravil, ki jih določajo zakoni in drugi predpisi ter odloki in sklepi občinske skupščine Vrhnika in Logatec.

217. člen

Podrobnejše pravice, dolžnosti in odgovornosti občinskih upravnih organov, pravice, dolžnosti in odgovornosti predstojnikov ureja odlok občinske skupščine, ki ga predloži v sprejem skupščini, izvršni svet. Odlok vsebuje tudi določbe o organu, ki določa notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest.

218. člen

Posamezne upravne organe vodijo predstojniki. Imenujejo se za dobo štirih let ter so po preteku te dobe lahko ponovno imenovani na isto dolžnost.

219. člen

Predstojnik upravnega organa organizira in vodi delo organa ter je za njegovo delo in izvrševanje nalog iz zadev iz njegove pristojnosti odgovoren, je neposredni starešina delavcev tega organa ter izvršuje druge pravice in dolžnosti, določene z zakonom in drugimi predpisi.

Za izvrševanje odlokov in drugih splošnih aktov občinske skupščine izdajajo predstojniki upravnih organov pravilnike, odredbe in navodila za izvajanje predpisov in drugih organov pa lahko izdajajo izvršilne predpise le, če so za to izrecno pooblašteni.

Predstojniki upravnih organov morajo poročati zboru občinske skupščine in izvršnemu svetu o stanju na ustreznem upravnem področju in o delu upravnega organa, ki ga vodijo. Na zahtevo zbora občinske skupščine ali izvršnega sveta morajo dajati obvestila in pojasnila o vprašanih s področja organa, ki ga vodijo. Na vprašanje delegatov zborov občinske skupščine so dolžni dati odgovor.

220. člen

Pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev delovne skupnosti občinskih upravnih organov ureja po načelih samoupravljanja delovnih ljudi zakon in splošni akt delovne skupnosti.

Sredstva za delo občinskih upravnih organov zagotavlja proračun občine v skladu s posebnimi predpisi glede na vrsto obseg in pomen nalog ter pogoje njihovega dela.

20. AKTI OBČINSKE SKUPŠČINE IN NJENIH ORGANOV

221. člen

Skupščina občine in njeni organi izdajajo pri opravljanju svojih nalog naslednje predpise in akte:

1. skupščina občine izdaja: odloke, odredbe, navodila, odločbe, sklepe, smernice, priporočila, resolucije in deklaracije,

2. zbori izdajajo: odredbe, navodila, odločbe, sklepe, smernice, priporočila, resolucije in deklaracije,

3. izvršni svet skupščine izdaja: odredbe, navodila, odločbe, sklepe, smernice in priporočila,

4. občinski upravni organi izdajajo: odločbe ter upravna in strokovna navodila, če so za to pooblašteni.

222. člen

Za predpise in druge akte, ki jih izdaja skupščina občine in njeni zbori zbira podatke, strokovno pripravi in zastavi osnutek upravni organ, v katerega področje spada zadeva.

Če gre za predpise in druge akte, ki urejajo zadeve, za katere je po tem statutu določeno, da je pred izdajo potrebno mnenje in sodelovanje občanov, članov delovnih skupnosti ali organizacij SZDL, se mora to mnenje dobiti pred predložitvijo predloga skupščini občine.

O predlogu razpravlja skupščina občine na prvi seji in odloči o sprejetju predloga.

223. člen

Vsi akti splošnega pomena se objavijo v Uradnem listu SRS ali v posebni prilogi Naš časopis.

224. člen

Splošni akti začnejo veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu, če ni v samem predpisu določeno drugače.

V. JAVNOST DELA ORGANOV IN ORGANIZACIJ V OBČINI

225. člen

Občinska skupščina in njeni organi, samoupravne interesne in krajevne skupnosti, organizacije združenega dela, družbenopolitične in druge organizacije morajo zagotoviti javnosti svojega dela v skladu z zakonom. Javno je delo državnih organov, organov upravljanja organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij, skupnosti in društev.

Z zakonom in statuti se določijo podatki, ki po menijo tajnost ali pa se ne smejo objaviti.

226. člen

Delovnim ljudem mora biti omogočeno, da se glede aktov in predlogov, ki so dani v javno razpravo, v primernem roku izjavijo in dajo mnenja, pripombe in predloge.

Ob objavi predloga se vselej navede, kateri organ predlaga, na kakšen način je javnost z njim seznanjena, do kdaj javna razprava traja in komu se predlože pripombe, predloge in stališča.

Občinska skupščina oziroma zbor, ki o aktih, o katerem se je vršila predhodna javna razprava dokončno sklepa, mora v razpravi dana stališča, pripombe in predloge obravnavati.

227. člen

Občani občine Vrhnika imajo pravico, da se razen o dogodkih v domovini in v svetu, ki so pomembni za njihovo življenje in delo obveščeni tudi v vprašanih, ki so pomembna za stanje občine in za njen razvoj ter o delovanju pomembnejših odločitev občinske skupščine in njenih organov, samoupravnih organizacij združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter drugih organizacij, ki opravljajo družbene zadeve ali dejavnosti posebnega družbenega interesa.

O delu občinske skupščine obvešča predsednika občinske skupščine predsednik zbora predsednik sveta ter za posamezne upravne organe predstojniki teh organov. Vsaki od teh lahko pooblasti za obveščanje javnosti o posameznih ali o več zadevah tudi drugo osebo. Samoupravni akti organizacij iz predhodnega odstavka določajo način in osebe, ki so odgovorne in pooblašene za obveščanje javnosti.

VI. DRUŽBENO VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC IN DRUŽBENE LASTNINE V OBČINI

228. člen

Občina je temeljni nosilec sistema družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine po

svojih organih in organizacijah. Občinska skupščina spremlja in proučuje delovne probleme družbenih in državnih organov, ki zagotavljajo varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine, spremlja in analizira stanje družbenega varstva, samozaščitne ter sprejema ustrezne ukrepe v zvezi s tem varstvom.

229. člen

Če nastanejo v organizaciji združenega dela ali drugih samoupravnih organizacijah oziroma skupnosti bistvene motnje v samoupravnih odnosih ali so huje prizadeti družbeni interesi ali če organizacija oziroma skupnost ne izpolnjuje z zakonom določenih obveznosti, ima občinska skupščina pod pogoji in v postopku, kot to določa zakon, pravico razpustiti delavski svet oziroma drug ustrezen organ upravljanja ter v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih razpustiti izvršilne organe in odstaviti poslovodne organe in delavce na vodilnih delovnih mestih, imenovati začasne organe z zakonom določenimi pravicami in dolžnostmi, začasno omejiti uresničevanje določenih samoupravnih pravic delovnih ljudi in organov upravljanja in uveljaviti druge z zakonom določene ukrepe.

Skupščina družbenopolitične skupnosti lahko v skladu z zakonom zadrži izvršitev sklepov, drugih aktov in dejanj, s katerimi bi bile kršene samoupravne pravice delovnih ljudi in prizadeta družbena lastnina. Če skupščina zadrži izvršitev takih aktov ali dejanj, mora začeti postopek pred pristojnim sodiščem.

2. DRUŽBENI PRAVOBRANILEC SAMOUPRAVLJANJA

230. člen

Družbeni pravobranilec samoupravljanja kot samostojni organ občine ukrepa in vlaga pravna sredstva ter izvršuje z zakonom določene pravice in dolžnosti, da uresničuje družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja predlaga občinski skupščini, ustavnemu sodišču ali sodiščem postopek za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine, kot tudi postopek, da se sklepi in drugi akti, s katerimi se krši samoupravljanje in je prizadeta družbena lastnina, razveljavijo ali odpravijo.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja predlaga postopek za varstvo pravic samoupravnih delovnih ljudi in družbene lastnine na lastno pobudo ali na pobudo delavcev, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij, državnih organov in občanov.

Občina lahko organizira družbenega pravobranilca samoupravljanja s sosednjimi občinami.

Državni organi in organi samoupravnih organizacij in skupnosti so dolžni dati družbenemu pravobranilcu samoupravljanja na njegovo zahtevo podatke in informacije, ki so pomembne za izvrševanje njegove funkcije.

3. SODIŠČE IN SAMOUPRAVNI SODNI ORGANI

231. člen

Sodišče in samoupravni sodni organi varujejo s svojimi odločitvami svoboščine in pravice občanov in samoupravni položaj delovnih ljudi in samoupravnih organizacij ter skupnosti in zagotavljajo ustavnost in zakonitost.

232. člen

Sodniki in občani, ki sodelujejo v sojenju kot sodniki porotniki, se volijo za dobo določeno z zakonom in so lahko ponovno voljeni.

Sodnik ne more biti član občinske skupščine, ki ga je izvolila.

Sodnik ne sme opravljati službe ali dela, ki bo nerazdružljivo s sodno funkcijo.

a) samoupravni sodni organi

233. člen

SAMOUPRAVNI sodni organi se ustanovljajo kot sveti za reševanje sporov iz samoupravnih razmerij, samoupravna sodišča, poravnalni sveti, arbitraže, razsodišča in v drugih oblikah izvajanja samoupravne sodne funkcije.

Samoupravni sodni organi se ustanovljajo z družbenim dogovorom, samoupravnim sporazumom in drugim splošnim aktom in sporazumom strank v skladu z ustavo in zakonom. Samoupravni sodni organi za določeno varstvo sporov se lahko ustanovijo tudi z zakonom. Akt o ustanovitvi samoupravnega sodnega organa določi v skladu z zakonom in ustavo, pristojnost, organizacije in poslovnost tega organa.

234. člen

Samoupravni sodni organi rešujejo spore, ki jim jih poverijo delovni ljudje v izvrševanju svojih samoupravnih pravic v organizacijah združenega dela, interesnih in drugih samoupravnih skupnostih, iz njihovih medsebojnih razmerij, ki jih samostojno urejajo ali izhajajo iz pravic, s katerimi pristoje razpolagajo, kot tudi z ustavo in zakonom določene vrste sporov iz samoupravnih razmerij.

Občani lahko reševanje posameznikov sporov o pravicah, s katerimi prosto razpolagajo, sporazumno poverijo poravnalnemu svetom ali razsodiščem ali drugim samoupravnim sodnim organom.

b) občinsko sodišče Vrhnika

235. člen

Za območje občine Vrhnika in Logatec je ustanovljeno sodišče splošne pristojnosti na Vrhniki.

236. člen

Občinsko sodišče varuje svoboščine in pravice občanov ter samoupravni položaj delovnih ljudi in samoupravnih organizacij ter zagotavlja ustavnost ter zakonitost samoupravnega socialističnega sistema.

237. člen

Občinsko sodišče spremlja in proučuje družbene odnose in pojave, ki jih opazuje pri svojem delu in daje predloge za preprečevanje družbeno nevarnih in škodljivih pojavov ter za utrjevanje zakonitosti.

238. člen

Sodnike in sodnike porotnike občinskega sodišča vodita in razrešujeta skupščina občine Vrhnika in Logatec.

239. člen

Občinsko sodišče ima v okviru svojega delovnega področja pravico in dolžnosti obveščati občinski skupščini o uporabi zakonov in o svojem delu.

4. OBČINSKO JAVNO TOŽILSTVO

240. člen

Za območje občin Vrhnika, Logatec in Cerknica je ustanovljeno Občinsko javno tožilstvo Vrhnika s sedežem na Vrhniki.

Občinsko javno tožilstvo opravlja kazenski pregon in druge zadeve, za katere je po zakonu pristojno.

241. člen

Občinsko javno tožilstvo spremlja in proučuje odnose in pojave svojega delovnega področja in daje občinskim skupščinam predloge za preprečevanje družbeno nevarnih in škodljivih pojavov in zagotovitev zakonitosti, družbene odgovornosti in morale.

242. člen

Občinsko javno tožilstvo je dolžno obveščati skupščine občin o svojem delu.

243. člen

Organizacija in naloge občinskega javnega tožilstva ureja zakon.

5. OBČINSKO JAVNO PRAVOBRANILSTVO

244. člen

Občina ima javno pravobranilstvo, ki opravlja naloge iz pristojnosti občinskega javnega pravobranilstva, ki jih določa zakon.

Sporazumno z drugimi občinami, lahko ustanovi skupščina občine javno pravobranilstvo za več občin skupaj.

Občinskega javnega pravobranilca imenuje in razrešuje skupščina občine oziroma skupščine občine, ustanoviteljice javnega pravobranilstva.

245. člen

Občinsko javno pravobranilstvo daje o svojem delu enkrat na leto poročilo skupščinam občin, po potrebi pa občasna poročila.

6. ORGAN ZA KAZNOVANJE PREKRŠKOV

246. člen

Pravice, dolžnosti in odgovornosti organov za kaznovanje prekrškov, ki jih izvajajo sodniki za prekrške, ureja zakon o prekrških. Občinski sodnik za prekrške je samostojen organ skupščine občine in je za svoje delo odgovoren skupščini občine.

247. člen

Občina Vrhnika lahko s sodnimi občinami ustanovi skupni medobčinski organ za kaznovanje prekrškov, ali pa skupščina sprejme sklep o pristopu občin Vrhnika k medobčinskemu organu za kaznovanje prekrškov, ki ga je ustanovila druga občina in s posebno pogodbo uredi sofinanciranje občinskega organa za kaznovanje prekrškov.

7. POSTAJA MILICE IN UPRAVA JAVNE VARNOSTI

a) Postaja milice Vrhnika

248. člen

Postaja milice je organ za neposredno opravljanje nalog iz področja javne varnosti na območju občine.

249. člen

Postajo milice ustanovi in odpravi občinska skupščina v soglasju z republiškim sekretariatom za notranje zadeve.

250. člen

Komandirja postaje milice imenuje brez razpisa in ga tudi razreši skupščina občine v soglasju z republiškim sekretarjem.

251. člen

Komandir postaje milice je odgovoren za svoje delo in delo postaje milice in njenih oddelkov skupščini občine in republiškem sekretarju za notranje zadeve.

b) Uprava javne varnosti Ljubljana

252. člen

Uprava javne varnosti je področni organ republiškega sekretariata za notranje zadeve za opravljanje zadev javne varnosti iz republiške pristojnosti.

Upravo javne varnosti ustanovi z odločbo republiški sekretariat za notranje zadeve in ji določi območja.

Upravo javne varnosti vodi načelnik javne uprave, ki je za svoje delo neposredno odgovoren republiškem sekretarju za notranje zadeve.

Načelnika uprave javne varnosti imenuje brez razpisa in ga razreši republiški sekretar za notranje zadeve potem, ko dobi mnenje prizadetih skupščin občine.

VII. POVEZOVANJE OBČINE Z DRUGIMI DRUŽBENOPOLITIČNIMI SKUPNOSTMI

1. MEDOBČINSKO SODELOVANJE

253. člen

Zaradi zadovoljevanja skupnih potreb in interesov in zaradi urejanja vprašanj skupnega pomena občin se občina Vrhnika po načelih prostovoljnosti in solidarnosti povezuje z drugimi občinami in drugimi skupnostmi ter organizacijami, ki delujejo na področju izpolnjevanja nalog občin.

254. člen

Občina Vrhnika sodeluje z drugimi občinami in v ta namen združuje sredstva in ustanavlja skupne organe, organizacije in služb za opravljanje zadev skupnega pomena in za zadovoljevanje skupnih potreb.

Za urejanje določenih zadev skupnega pomena občina Vrhnika z drugimi občinami ustanovi skupni medobčinski organ samoupravljanja.

V medobčinskem organu samoupravljanja ali v drugih skupnostih delegati občin usklajujejo svoja stališča ter se dogovarjajo o urejanju skupnih vprašanj.

Zadeve, ki so skupnega pomena, se določijo z dogovorom občin in opredelijo v statutu skupnosti oziroma medobčinskega organa samoupravljanja, ki ga sprejmejo skupščine občin po razpravi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih.

255. člen

Zaradi skupnega reševanja pomembnih vprašanj, ki zadevajo delovanje občine, občinske skupščine in njenih organov, zaradi izmenjave mnenj in izkušenj, usklajevanja stališč in predlogov je občina Vrhnika včlanjena in aktivno deluje v Skupnosti slovenskih občin.

Občino v Skupnosti zastopajo delegati, ki jih določi občinska skupščina.

2. SODELOVANJE OBČINE Z ORGANI V SRS

256. člen

Skupščina občine Vrhnika izvoli za zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije skupine delegatov oziroma delegacije.

a) delegiranje delegatov v ZZD skupščine SRS

257. člen

Zbor združenega dela občinske skupščine samostojno določi izmed članov vseh delegacij, ki delegirajo delegate v ta zbor skupino petih delegatov, zaradi delegiranja delegatov v zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Vključevanje oziroma delegiranje teh delegatov v zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije določa zakon.

b) delegiranje delegata v ZO skupščine SRS

258. člen

Zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor občinske skupščine na skupni seji določijo izmed članov vseh delegacij, ki delegirajo delegate v te zbor skupino 6. delegatov zaradi delegiranja delegata v zbor občin SR Slovenije.

c) volitve delegatov v družbenopolitične zbor skupščine SRS

259. člen

O izvolitvi delegatov v družbenopolitični zbor Skupščine SRS se izjavljajo delegati družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Postopek izvolitve članov družbenopolitičnega zbora Skupščine SRS določa zakon.

d) mandatna doba skupine delegatov

260. člen

Mandatna doba skupščine delegatov iz 257. člena tega statuta traja leto dni.

Mandatna doba skupine delegatov iz 258. člena tega statuta traja šest mesecev.

261. člen

Pristojni zbori lahko zamenjajo ali odpokličejo skupino delegatov oziroma delegate zborov skupščine SR Slovenije.

Predlog za zamenjavo ali odpoklic daje najmanj 10 delegatov pristojnega zbora občinske skupščine ali OK SZDL Vrhnika.

262. člen

Po tem, ko skupina delegatov ali delegacij občine proučijo vprašanja, ki bodo obravnavana na zasedanju delegatov, pooblastijo delegata, da zastopa njena mnenja, stališča in predloge.

e) pravice in dolžnosti delegatov v skupščini SRS

263. člen

Delegat občine na zasedanju v skupščini SR Slovenije lahko zastopa mnenje, stališča in daje predloge v skladu s stališči skupščine občine skupine delegatov ali ostalih članov delegacije, sprejetimi ob proučevanju vprašanj, ki bodo na zasedanju ter mnenja in stališča, ki jih je sicer sprejela skupščina, skupina delegatov ali Izvršni svet v svojih splošnih predpisih in drugih sklepih.

Delegat na zasedanju ne more zastopati mnenj in stališč ali predlagati predlogov, ki jih je skupščina občine izključila ali ki bistveno spreminjajo njena stališča, mnenja in predloge.

Delegat mora poročati o mnenjih, stališčih in predlogih, ki jih je na zasedanju v skupščini SR Slovenije zastopal in sklepih, ki jih je zasedanje sprejelo.

VIII. SPREJEM IN SPREMENBA STATUTA

264. člen

Statut sprejme občinska skupščina enakopravno na skupni seji obeh zborov, po razpravi v občinski konferenci SZDL Vrhnika.

265. člen

Predlog, da se začne postopek za spremembo statuta lahko da vsak zbor občinske skupščine, izvršni svet, krajevna skupnost, zbor delovnih ljudi, družbenopolitične organizacije, delovne in druge samoupravne organizacije ter skupnosti v občini.

266. člen

O predlogu, da se začne postopek za spremembo statuta odločata enotni zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor na skupni seji.

267. člen

Na podlagi sprejetega predloga, da se začne postopek za spremembo statuta izvolijo pristojni zbori na skupni seji komisijo za pripravo sprememb statuta. Ko komisija oblikuje osnutek sprememb statuta in pristojni zbori odločijo ali se sprejme in da v javno razpravo.

Po končani javni razpravi predlaga komisija pristojnim zborom predlog sprememb statuta. O tem predlogu da svoje stališče tudi izvršni svet.

Sprememba statuta je sprejeta, če zanjo glasujeta dve tretjini delegatov vseh zborov občinske skupščine.

268. člen

Spremembo statuta razglasi občinska skupščina Vrhnika na skupni seji vseh zborov z odlokom.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

269. člen

Pravni akti, ki jih morajo izdati po določbah tega statuta občinska skupščina oziroma njeni zbori ter drugi organi skupščine, morajo biti izdani najkasneje v enem letu po uveljavitvi statuta.

270. člen

Odloki, odredbe, navodila in drugi pravni akti občinske skupščine in njenih organov ostanejo v veljavi do uskladitve iz 268. člena, kolikor niso v nasprotju s tem statutom in zato nehalo veljati, ko začne veljati ta statut.

271. člen

Ta statut začne veljati 8. dan po objavi v Uradnem listu SRS. Z dnem uveljavitve tega statuta preneha veljati statut občine Vrhnika (Uradni list SRS št. 1/71, 17/71 in 30/72).

Številka: 1974

Datum: 1974

Predsednik skupščine občine Vrhnika
Marjan KRMAVNER, ing.

Kaj pomenijo nekatere kratice

1. TOZD — Temeljna organizacija združenega dela
2. DO — Delovna organizacija
3. STOZD — Skupnost temeljnih organizacij združenega dela
4. SOZD — Sestavljena organizacija združenega dela
5. DS — Delavski svet
6. DELOVNA SKUPNOST je skupnost skupnih služb v TOZD, je skupnost upravnega organa, je skupnost političnih organizacij, je skupnost društva, je skupnost milice, je skupnost vseh tistih organizacij, ki niso organizirane kot TOZD oz. DO.
7. KS — Krajevna skupnost
8. SIS — Samoupravna interesna skupnost. To pa je lahko:
 - TIS — Temeljna izobraževalna skupnost
 - TKS — Temeljna kulturna skupnost
 - TTKS — Temeljna telesno kulturna skupnost
 - SSS — Samoupravna stanovanjska skupnost
 - SZKS — Samoupravna zemljiško kmetijska skupnost itd.
9. KO SZDL — Krajevni odbor konference SZDL
10. OOS — Osnovna organizacija sindikata
11. OO ZKS — Osnovna organizacija Zveze komunistov
12. OK SZDL — Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva
13. OSS — Občinski sindikalni svet
14. IO OK SZDL — Izvršni odbor občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva
15. OK ZMS — Občinska konferenca Zveze mladine Slovenije
16. OK ZKS — Občinska konferenca Zveze komunistov Slovenije
17. KOMITE OK ZKS — Komite občinske konference Zveze komunistov Slovenije
18. VK ObK SZDL — Volilna komisija občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva
19. TKK — Temeljna kandidacijska konferenca, in sicer:
 - a) v SZDL in
 - b) v OOS ali DELOVNI SKUPNOSTI
20. VK — volilna komisija (oblastna)
21. OVK — občinska volilna komisija (oblastna)
22. OKK — Občinska kandidacijska konferenca SZDL
23. TSS — Temeljna samoupravna skupnost
24. RKK — Republiška kandidacijska konferenca SZDL
25. RK SZDL — Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije
26. OS — Občinska skupščina
27. ZZD — Zbor združenega dela
28. ZKS — Zbor krajevnih skupnosti
29. DPZ — družbenopolitični zbor
30. IS — Izvršni svet (občinski ali RIS — republiški)
31. ZO — zbor občin v skupščini SRS
32. PRS — Predsedstvo republike Slovenije
31. ZZ — Zvezni zbor skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije
34. ZRP — Zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ
35. PSFRJ — Predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije
36. PR — Predsednik republike
37. UO — Upravni organi
38. DU — državna uprava
39. ZS — Zvezna skupščina
40. ZIS — Zvezni izvršni svet
41. VOLILNA PRAVICA
 - a) splošna volilna pravica (pravica voliti in biti voljen. To pravico imajo delovni ljudje in občani od 18. leta dalje.
 - b) aktivna volilna pravica je pravica voliti,
 - c) pasivna volilna pravica je pravica kandidiranja in pravica biti izvoljen.

Objavljamo slovarček kratic, ki jih srečujemo v sodobnem političnem izrazoslovju.

Naš namen je povsem preprost: slovarček je pač namenjen vsem tistim, ki berejo resno in z zanimanjem.

Morda pa vam bo le koristil, saj je odveč pričakovati, da bi poznali vse kratice, ki se pojavljajo v najrazličnejših sporočilih, zapisih, zapisnikih in dokumentih.

TABORNIŠKI KOTIČEK
odred "Ivan Cankar"
Vrhnika

V družini lastovnic ni bilo slabe ocene

Družina medvedkov in čebelic — Lastovke je ob polletju dosegla najboljši učni uspeh med štirimi enotami taborniškega odreda Ivan Cankar. Njihov uspeh v šoli je bil prav dober.

Nagrajeni so bili z izletom v Ljubljano, kjer so si ogledali mesto in lutkovno predstavo v »marjonetah«.

Polletje pa je le prva etapa v tekmovanju odreda Ivan Cankar za najboljši končni šolski uspeh. Taborniki prav z dobrim učenjem izpolnjujejo svečano prisego, ki so jo dali ob svojem pristopu v taborniško organizacijo.

Istenič Branko

Smučarski izlet

Letošnja zima jo je zagodla tudi tabornikom. Kljub pomanjkanju snega pa so se taborniki voda SOKOLI in MČ družine LASTOVKE odpravili na smučarski izlet na Ulovko. Redke krpe snega na Ulovki so rešile »čast« izleta, ki si je

Istenič Branko

Taborniške bodice

- Ni še tabornik, kdor ima izkaznico in krog.
- Pravijo, da od obljub ni mogoče živeti. Kaj pa tabornik?
- Športniki potujejo z letalom, izletniki z vlakom, taborniki pa peš.
- Tabornik ne kadi in ne pije — do petnajstega leta starosti.
- Taborniška prva pomoč: Posodi mi šotor!
- Lepo je v naši domovini biti — tabornik.
- Taborniški funkcionar ne počiva na lavorikah, ampak na pogradu.

Taborniki so se opogumili za svojo rubriko. Tudi drugim smo pripravljeni dati stalno mesto v časopisu, če to želijo.

pogumno nadel naziv »smučarski«. Tako so bili nagrajeni tudi tisti taborniki, ki so kljub pomislekom odnesli s sabo smučarsko opremo. Veselje, »trpljenje zadnjih plati«, prihod kolegov-zamudnikov, ki so odhod zaspali, pesem in dobro razpoloženje, so bili značilnost tega našega izleta. Večina je bila mnenja, da je smučarski izlet lahko prijeten tudi brez pravega smučanja.

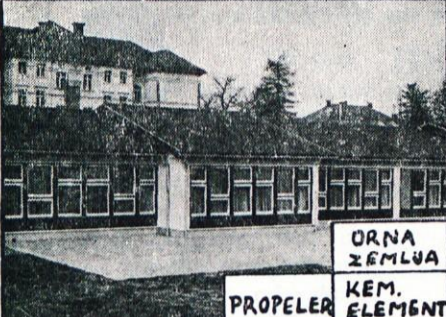
I. B.

Taborniki v Borovnici

Na pobudo taborniškega odreda Ivan Cankar in v dogovoru z upravo osnovne šole v Borovnici sta se na šoli ustanovili dve novi taborniški enoti. Enoti sta se odločili za imeni KROKODIL (taborniki in tabornice) in COKLARČKI (družina MČ). Enoti sestavljajo učenci osnovne šole Borovnica in sta organizirani v sklopu taborniškega odreda Ivan Cankar.

Svečanemu ustanovnemu sestanku so med drugim prisostvovali tudi tovariši Čememin Rudi in predstavniki ostalih taborniških enot odreda Ivan Cankar. Borovniški taborniki so ob tej priliki dali tudi taborniško prisego. Želimo jim mnogo taborniških uspehov in veselja v naravi.

Križanka »vrtec«

		POMLAD. CVETJE	REDKOSTI	PRIKRITO GORENJE	ENERGIJA	OGLJIK	SESTAV. MAZA	SVETOV. ZNANA DRAMA
						PREDLOG		
						ZAIMEK		
		ORNA ZEMLJA			PREKLA	PRIMOR. VZKLIK DONAVSKA OŽINA		
OBLIKA ODLOČANJA	PROPELER	KEM. ELEMENT						
ALUMINIJ			POLOTOK NA BLIZ. VZHODU			LITER		
IT. PREDLOG			Ž. SPOL. ČELICA GORENJE TOVARNA			FRANC. POZ. FILOZOF		
BRUSI				VITAMIN JAP. DROBIŽ		PRIMEK PREDLOG		
TVORBA V PANJU			POLMER EGIPČ. BOG		VARNIŠKO DRUŠTVO ML. NEUMNEŽ INAREČNOI		OKRAJŠAN VÉZNIK	
UTEŽNA MERA	PREDEL VRHNIKE	SESTAVINA ZRAKA			HIŠNI GOSPODAR			
MEDMET		STAR SLOVAN			OBRTNIK			

Klekljanje na Vrhniki in okolici

Izdelovanje klekljane čipke, ki ji pravimo tudi idrijska čipka, je tudi v naših krajih znana dejavnost, v Idriji pa so klekljale žene že pred več sto leti.

Tudi žene in dekleta z Vrhnike in okolice se že dolgo vrsto let ukvarjajo s to res lepo umetnostjo, katere izdelki so drugod po svetu zelo iskani in cenjeni. Le malo je narodov, ki se ukvarjajo z izdelovanjem čipk. Naj omenim le čipke iz pokrajine Jeles v Vzhodni Nemčiji, ki so zelo lepe. Nato so še češke, italijanske in nekatere druge. Največ je pa naše slovenske čipke. Saj je bilo klekljaric še do nedavnega deset tisoč po vsej Sloveniji. Skupna vrednost naših izdelkov je dosegla več sto milijonov navadno v devizah, kar je lep dohodek. Tega bi se morali vsi zavedati in vložiti več truda v organiziranje čipkarstva, da ta umetnost, ki je v čast in sloves naših pridnih žena in deklet, ne bi izumrla.

Tudi na otoku Pagu izdelujejo poznane »paške čipke«, ki pa se zelo razlikujejo po izdelovanju in obliki od klekljane čipke.

Povrnimo se k vrhniškim čipkaricam. Lahko trdim, da imamo že svojo zgodovino in tradicijo, ki bi jo veljalo nekje bolj natanko popisati. Prva je zanesla v naše kraje to delo Katarina Malavašič iz Žirov pred skoraj 90 leti. Primožila se

je v Podlipo, kjer še živijo njeni vnuki. (Ivan Malavašič je namreč slikar in pesnik). Ta žena je druge učila, skrbela za sukanec, vzorce, izdelke pa je nosila ali vozila v Idrijo. Njej gre hvala, da je opravila to »pionirsko delo«. Še danes žive žene, ki so se učile pri njej. Vse trdijo, da jim je to edina uteha v osamljenosti na stara leta in pa edini dopolnilni zaslužek pri majhni pokojnini.

Do prve svetovne vojne so v teh krajih prav po njeni zaslugi ljudje zelo klekljali. Ne samo žene in dekleta, tudi otroci, fantje in nekateri možje so poprijeli za to delo. Še danes je znano, kako so se zbirali zdaj v tej, zdaj v drugi hiši, kjer so med klekljanjem peli, se šalili ter pripovedovali stare zgodbe, včasih pa tudi zaplesali. Taki so spomini starejših ljudi. Med vojno je klekljanje prenehalo. Zopet se je začelo po letu 1920, ko so se razmere izboljšale.

Spet so pridne roke ustvarjale lepe čipke, ki so šle dobro v prodajo, a so jih kupovali le prekupčevalci. Vendar delo ni bilo nikoli plačano po vrednosti izdelka. Kljub temu je dobil kmet, ki mu je dekla poceni delala čipke, toliko zanje, da je plačal za celo leto pogodbene zaslužek.

Tudi stari običaji so se obnavljali. Dobro se spominjam, kako smo se v Poljanah in okolici tudi pozimi zbirale in pri delu prepevale. Take več-

re smo imenovali »prejo«, tako pa so po izročilu rekli obredu, ko so se zbirale predice in predle. Žal je danes vse to le spomin na preteklost.

Leta 1930 je nastopila denarna kriza, potem vojna, tako da je naše delo na zunanji spet zamrlo. Kakor hitro so se po letu 1950 razmere uredile, smo poprijele za delo. V Ljubljani se je ustanovilo podjetje z domačo obrtjo »Dom«, ki je organiziralo po vsej Sloveniji odkupne poslovalnice. V Idriji pa je nastalo podjetje Čipka. Žene z vrhniškega območja smo nosile, kamor je pač katera mogla. Lahko ni bilo, saj ni bilo prevoznih sredstev. Zato smo leta 1958 ustanovile podlipsko poslovalnico v okviru kmetijske zadruge. V Podlipo smo pritegnile tudi vrhniške čipkarice. Takrat se je klekljanje zelo razživel. Kot vodja čipkarske posredovalnice sem se trudila, da smo imeli redne odkupne dneve na Vrhniki, tako da so žene lahko dobile delovni material in denar vedno ob istem času, ko so prinesle svoje izdelke. V želji, da se to delo ohrani in razširi, sem organizirala razne tečaje, pa tudi proslave ob osmem marcu za žene in dekleta. Žal sem pri tistih, ki bi morali moj trud podpirati, doživela ravno nasprotno.

Tudi zbirka čipkarskih pesmi, ki sem jih izdala pred desetimi leti, je imela namen, da

klekljanje približa vsem. Približati sem ga hotela tistim, ki niso imeli posluha za našo umetnost. Leta 1965 smo organizirali velik tečaj za šolsko mladino med zimskimi počitnicami. Odziv je bil številen, saj se ga je udeležilo okrog 80 učenk in učencev. Uspeh je bil prav lep. Tečaj smo zaključili z razstavo, proslavo in z željo, da bi tečajnikom to znanje, ki so si ga pridobili v klekljarskem tečaju, pričlo nekoč še prav. Kdor to delo vzljubi, ga nikoli ne opusti.

Prvo večjo razstavo smo imeli leta 1961. leta na Vrhniki. Drugič pa leta 1970 v domu JNA. Priredili smo jo v okviru turističnega društva kot dan domače obrti. V povorki smo prikazali na okrašenih vozovih tkalce, predice in čipkarice. Manjkalo ni niti narodnih noš.

Največ zanimanja pa je pritegnila čipkarska razstava. Škoda, da se podobne prireditve ne obnavljajo večkrat. Premalo je ljudi, ki bi se trudili in organizirali vse, ki delajo izdelke domače obrti.

Trenutno je na Vrhniki in v okolici še precej čipkaric, vendar se število iz leta v leto manjša, mladi pa se le še redki naučijo, ker se jim ne splača klekljati. Marsikatera žena srednjih let bi se pa lahko naučila tega dela, ki res ni nikoli dovolj plačano, kot pač ni nobeno ročno delo, vendar se cerne čipkam dvigajo. Marsikateri gospodinja bi se klekljanje splačalo, saj lahko dela v skromnih pogojih, kot postranski zaslužek pa že več let ni obdavčen po uvidevnosti občinske skupščine.

Letno dobijo klekljarice z našega območja od 4 do 5 starih milijonov čistega dohodka, kar je res lepa vsota. Hkrati pa čipkarice uživajo v veselju do ustvarjanja, ki je cenjeno po vsem svetu.

Vse žene zdaj se potrudite, učite klekljat' mladi rod, To umetnost lepo ohranite, znana v svetu je povsod!

Julka Fortuna

Julka Fortuna-Gantar

ljudska pesnica

Slovenska žena

(posvečeno dnevu žena)

Ko zopet osmi marec slavimo,

preteklih dni spomine si obudimo.

Zavedamo se dolžnosti sedanjih dni,

v prihodnost lepšo misel nam hiti.

Kaj vse smo v preteklosti trpele,

ko smo v vojni žrtve nase vzele.

Nekatere v borbi, internaciji, okopih,

druge spet na porušeni domovih.

V sedanjosti smo s pridnostjo uspele,

vsako delo smo v roke vzele.

Enake smo možem postale,

saj smo enako me se žrtvovale.

V prihodnost zdaj so se oči uprle,

otrokov svojih lepše dni zazrle.

Kot stala trdno vedno bo Triglavsko stena,

ostala trdna bo slovenska žena.